

Jõulunummer.

Õõemjad pühad.

HÄID JÕULUPÜHI AUST. LUGEJATELE JA KAASTÖÖLISTELE

SOOWIAD

MEIE MATSI WÄLJAANDJA JA TOIMETUS

Uus paradiis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (Järg 21)

„Kõik mäga õige!“ vastas Bogeljang isemeelselt. „Mina olen sealt küllalt mööda sõitnud. Aga ilma illemuse lubata mina ei sõida.“

„See küll!“ ottustas lord Rusfel. „Siis läheme „Zinguga“. Grotirian ei lase ennast niipalju paluda.“

„Ja see oliq sellega lohe nõus.“

Samal silmapilgul teatas inshener, et telegrafi-ühendus asundusega malmis on.

„Hämmä!“ hüüdis lord Rusfel. „Telegrafeerime. Aga kui nad seal ka ei taha, sõidame omelt.“

Nad läksid laama. Lord Rusfel teadis telegrammi koost. inshener lastis sõidemed lennata, ja siis jäid nad wästult ootama.

Etalaul tuli ottustam: et!

Lord Rusfel ei annud äärele ja ütles, et sõit häba-ohuta on. Sellejuures tõendas ta seda Bogeljangi tunnis-
tusega. See seisis juures ja protesteeris.

„Meil on kindel nõu ka ilma teie lubata sõita!“ lõpetas lord Rusfel.

Drolli plaanidest ei teota meie parem midagi!“ nõbras ta Fritzju poole. „Nemad ei ole sellekoos meel küseda.“

Gontarp, Tuhli-Benjamin ja Hong-sü-Kwong wiibid teises laamas, mis mde otse, waltisusemaja taha, alles oli tehtud. Olets tarkaandid alles järwel olnud, nad oled neid tagasi hoitud. Aga nad olid juba ammu Paratinga peal. Nii seisis nad raske otse ees.

„Meie ei saa midagi selle wastu teha,“ ütles Hang-sü-Kwong.

„Wõime ainult loota, et asi õnnestab,“ ütles Gontarp.

„Ja kui ei?“ küsis Tuhli-Benjamin.

„Siis peame sõit wõistutama,“ vastas Gontarp tõsiselt.

„Meil ei jää muud üle kui neid loitata. Mina usaldan lord Rusfeli hulguft, Fritz Blashke ottustawust ja Bogel-
jangi ettemaotust. „Zingu“ mingu kaasa!“

Wõni minut hiljem oli lord Rusfeli ottus läes. Bogel-
jangi andis äärele. Wõlemad laewad winnosid lohe ant-
rud alles ja läksid Santaremi petroleumi veale wõtma.

Lord Rusfel ja Fritz Blashke läid lohe juurde maha tarkaantifi ootama. Kolm wewa hiljem jõudsid need kohale. Clement ja Minafarwit läksid lohe Fritz Blashke ja lord Rusfeliga edasi, et Santaremi taga „Trapafozi“ ellingito-
torubesse kaduda.

Jõhõbu ja Tapte täideti aidast täis ja läksid wiibimata jõe mööda alles. Fritz Blashke andis Siimon Drögele Drolli Priadi Gontarpile kaasa.

Teisel pool Barat ristiti „Trapafozi“ ja „Zingu“ üm-
ber. Siis lahkusid nad kolm-ümnekaabilises winklil. Ühel ajal jõudsid nad Lisabon-Pernambuco sõiduteele. Siis

hakkasid nad jälle koonduma. „Trapafozi“ lõuna poolt. „Zin-
gu“ põhja poolt, muud kui „Zingu“ pidi 12 tundi „Trapa-
fozist“ hiljem „Fernando Noronha“ lõunatipuile jõudma.

Sebastian Droll istus samal ajal Fernando Noronha saarel oma kuuri uste ees ja klumites põlswail klumil merd, mis wõhetridomata oma wahutawaid wooguft kaljulisele kalbole mistas.

Antonio Machado oli üks onn kaugeemale Pice äärde asendatud Mendega läidi kui uurimise oll seismate wangi-
dega ümber ja nad ei tarwitfenud teiste wangide kombel tõõtada.

Droll ootas tarkaantifi. Wahetewahel protesteeris ta ägabaste oma wanaistamise wastu, nõudis ülekuulomist, krus muste ube, Brakkia rohmustoit, ja pani soldatid enese üle naerma, sest et need teda narriks arwosid.

Antonio Machado elas wõistelt ja mõt'es ainult weel oma ilusa Noora noife veale.

Droll oli lord jälle õnnist lohtunud ja komandandi juurde läksid loebama läinud. Kals soldatid tõid teda tagasi. Ta mõitqos ja wõhtis kättega.

Raabri õnnis istus kregi lihtne sakalane-brakkialane, nimega Eduard Bilfinger, kes mäsufi osawõtmine päroft elu-
oalele sunnitõõle mõistatub. Tema istus juba mis aost-
tot Fernando Noronha saarel, loewos ja istutas ufinaste, ja ustus juba ammuq, et sin oma elu ka lõnetab.

„Mis see wõite mees seal mõitq?“ urises ta oma ette. „See kõi ju ei oita. Ja elada wõib sin usna hästi. Ta peaks rahule jääma.“

Aga Sebastian Droll mõllas edasi.

Kui Eduard Bilfinger teisel hommikul toidu kausi ees istus ja oma kaswatatud ube sõi tormas Sebastian Droll äkki tema juurde.

„Sina tainapea!“ mõitqos ta temale Sakka keeles. „Kas sul häbi ei ole minu juuresolekul neid muste ube sülla? See on ju ainult kaade toit!“

„Siis arwad sina mind seaks!“ vastas Bilfinger rahulikul. „Aga minu teada oled sina nari!“

Sina oled sa Blane!“ hüüdis Droll klumult.

Bilfinger nikutas pead ja sõi edasi. Nii soid nad tut-
tama's. Ohul istusid nad juba ühe pingi peal. Futuainest ei olnud puudust. Droll jättis krumise ja hakkas omal wiisil targutama, sest et tal näid kannatlik kuulaja oli.

„Terme maailm on wanq oda,“ tõendas ta. „Siit me ei pääte, sina peame jääma. Aga on pikke korgite maailma-
dega mõrrelbes, mis seal titulemad.“

„See on tõsi!“ naeratas Bilfinger. „Kui sina tahad kuu peale lennata, siis ei lähe mina mitte kaasa.“

„Sina oled eht wiiklane!“ vastas Droll põlglikult. „Wiiklane, kes wõrmu killes kinni on ja hial ei edene. Sina oled kottitais muste ube ja muud mitte midagi.“

Kui sulle krumine nalka teeb, kru, minule ei tee ta wiga,“ ütles Bilfinger rahulikul. „Mina olen ainult kü-

laoolis käinud, kus ma ka suurt midagi ei õppinud. Aga mõned mõtted tulevad inimsele üllilduses itta."

"Need mõtted ilusad mõtted olla!" pillas Droll. "Kas oled ka selle üle järele mõtelnud, et maailmale kord ots tuleb? Lemale tekib jääloor ümber, mis kõik elu ära hävitab. Siis pole meil enam niipalju sooja, et muste ube saaks teeta. Ja siis peavad inimesed sojema planedi peale üle kolima. Võib olla päikese peale, võib olla ka Siiriuse peale. Wõi nad surevad täieste. Kas sellest ka aru saad!"

Bilfinger raputas kohtudes pead. Riisuguseid mõtteid ei olnud talle veel mitte tulnud.

"Ma tänan selle eest," kõneldes Droll wiisakalt edasi, "et inimene olen, kui siia selle mletsa maalapi peale peal sin surema. Nagu meie nüüd Amerikasse asundusi loome, nii peame neid pärast igale poole looma. Terwe maailma peale. Ja siis juhib ka terwet maailma."

"Ja siia?" küsis Bilfinger uudishimulikult.

"Oled sina oga ka loll!" kibutas Droll nina. "Maailm on ääretu kiire ja on wangi long. Meie peame niikaua trellist wangiutama, kuni need lakkewad, ja kui meil ka weri küünne alt wälja tuleb. See muudugi sinu lollise härjapeaste et mahu."

"Kui loll ma nüüd küll ei ole!" laitses ennaft Bilfinger. "Mina orman, et meie pärast surma wahest wõime lennata, üle õhu lennata, tuhugi, kus inimene ei tarwitse tööd teha ja mawwa näha. Siis, uim ma, ei istu meie mitte enam longis. Jhu muutub mullaks."

"Ja hing lendob kõrgele nagu lõde — juhei!" pillas

Droll ja koputas enesele otsa peale. "Kõhe suure tiima õhil! Inimene, sina oled ju alles üheteistkümnendast aastasojast pärit! Ühikust inimesest ei ole ju juttugi. Iniminduum tarwitatakse wõimalikult ruttu ära, et ta jälle ruttu uuueks. Minule on inimesejugu ainult potitais muste ube. Mida rutemine seda segatakse, seda kiiremine saab supp walmis. Ja inimese lohus on edenemist kiirustada. Mina olen alati wõtnu seganud ja tahaksin Lõuna-Amerikat jegaama hakata. Aga mind loodi siia, kus mul wõimalik on ainult sinu wimedat pead segada."

Järgmisel hommikul seisis saare Lõunarannal üks laew ankrus, kaldast ainult pool merepenitloomat eemal. Tema libusignaali all, et tal masin wigane olla. Fernando Noronha mäile jaama-aurulaw tuli ruttu ümber saare, et laewale seda keelata. Komandant ilmus laewalaele ja wõeti lord Rusfeli poolt wastu, kes ennaft talle era-jahilaewa omnikuna esitles. Ta jootis komandanti ja wõttis selle pakkumise, pärastlõunat jaart maatama tulla, tänuga wastu. Kuid ütles, et ta oma laewa mitte teisele poole saart ei saa wita, nagu komandant soowis, sest ei wõinud ei töötawat.

Tõlwenelaste jõuluõun all.

Romandanti jõõdeti ja joõdeti nii hästi, et ta alles Lõuna eel laewalt lohtus. Lord Rusfel läks ühes Fritz Blasflega temoga kaasa.

Reil neli tegi komandant oma külaliste seltsis ringiõigu saarel. Rende taga summusid kuus soldatt ühes korporaliga.

Lord Rusfel awaldas rikka Inglise lordi eestujul, kes ainult läbu pärast reisis, wangi de wastu suurt humiust, jäi siin-seal seisima ja küsis ühelt ja teiselt wangiilt, mis turja ta teinud ja kudus ta fäsi käib.

Kui lätsid nad ka Antonio Machadost mõõdo, keda sõprade äkiline nägemine mitte ei üllatanud, sest et ta „Trapajozi“ selle walenimest hoõlimata oli ära tunnud.

Ta kaewas hoõlega ja ei lasinud ennaft põrmugi eskitada.

"Ole täna teiskõõl rannas!" hüõdis Fritz Blasflegle talle laulwal toonil Salka keeles.

Märgits, et ta aru saanud, wistas Antonio Machado labida maha.

Droll juures oli suurmat ettemaõõst tarwis, sest tema ei olnud „Trapajozi“ weel ilalgi näinud.

„Seal ta on!“ ütles Fritz Blashte tasalesti ja tähendas Drolli peale, kes oma onni ees istus.

„Baata sinna!“ hüüdis lord Russel äkitselt Fritzule Salka keeles ja tähendas saare kalda peale, kuhu päite parajaste toredaste paistis. „Kas seal ei istu lohtundunil? Kas teie ei võta tohje labidat ja hatta hulluste kaewama, teie laiskworst! Täna keelkõl tuleme meie karipaatidega randa!“

Droll sai igast sõnast aru ja ei liigutanud.

Ra Eduard Bilfinger, kes mehedõrguses maitsis warjul töötas, oli häält kuulnud, aga mõttest mitte hästi aru saanud.

Ja ta ei olnudki uudishimulik. Tema elu oli lõpetatud. Mis tal veel üle jäi, selle tahtis ta siin rahus lõpetada.

Ja nii kikkus ta maitselt umbrohtu edasi wälja.

Sebastian Droll aga istis oma onni ees ja hoidis kobe käega kinni pead, milles kõiksugu plaanid ja mõtted keefid. Kõik tuli liig ruttu. Sõjatuulutus oli warajane. Neil puudus ju alles sõjamaterjal! Niipea kui paadid siia kaldale tulid, ei olnud enam peatust. Siis pibid nad siit wähemalt kõik inimesed kaasa wõtma.

Ta tõusis üles. Päite oli juba looja weeremas. Tarwis oli nüüd platsis olla.

Ta läks naabri juurde. Kaldal pandi auru laewal tuleb parajaste põlema.

„Kas näed seal seda laewa?“ küsis Droll. „Need on mu sõbrad. Ja tulewad mind wabastama. Keelkõl tulewad nad murdlainetest läbi.“

„Kes seda usub!“ wastas Bilfinger ja raputas pead.

„Murdlainetest ei tule ükski paat läbi.“

„Neil paatidel on largud all!“ õpetas Droll. „Nad ajawad endid kui loomad jalgadele ja jooksawad nende peal.“

„Eks me näe!“ arwas Bilfinger. „Enne ma seda ei usu, kui näen.“

„Doll wastas!“ hüüdis Droll pahaselt.

„Ja sina oled hullumaja elanik!“ wastas Bilfinger.

„Noh, hea küll,“ ütles Droll. „Küll ja juba ustuma hakkad.“

„Küll ma walwan!“

„Ja kui paadid siin on, jooksed sa ranna äärt mööda onnide eest läbi ja liisud kõik onnidest üle!“ käskis Droll. „Wabadus! Libertade! mõirgad sa, nii et surnuhki ärkawad. Ma tean, et sa mõirgada ostad. Nii siis ksenda, et ükski saarele maha ei jääks.“

„Küll ma ksendan!“ tõotas Bilfinger. „Aga mitte enne, kui paadid siin on.“

„Ennemalt ei võigi ksendada!“ wastas Droll ja läks oma onni tagasi.

„Salgadega paadid!“ mõttes Eduard Bilfinger ja pidas laewa niikaua silmas, kui troopitööd selle warju oma hõlma neelas. „See wäike mees on wist paha und näinud ja ei saagi wist enam targaks.“

Sellelegipärast jäi ta istuma. Paljugi oli võimalik, miks ei wõinud siis ka jalgadega paatist olla! Oli ju olemas laewu, mis õhus lendasid. Ja ta ootas imet, ennast wägijäi walwel hoides, sest et ta hoolega oli tööd teinud. Sügawamale langesid pilweloovid mere kohale, mille wood kallast itka tiiremalt lakkusid. Oh! oli see, niiske ja liikumata.

Ja tohje selle järele oli Eduard Bilfinger magama uinunud.

Keelkõl eel ärkas ta toleda kisa peale unest.

„Wabadus! Libertade!“

Künned, sajad, tuhanded ksendasid seda, — nii paistis see tema arust. Keegi soldat jooksis temast pimedas ilma kuueta ja liibarata mööda ning lastis plüssi õhu tühjaks. Bilfinger ruttas talle kaldale järele. Silmapimestaw walgus fähwas temale sealt wastu ja pööras kõrwale. See oli helgiheltja, mis kõrgel õhus seisis. Sadanded inimesed mõirgasid rannas segamine. Kuulda oli paukust. Uhe soldati käest kisti plüssi ära. Enne, kui ta peraga saadi surnuks lüüa, kadus ta pimedusesse.

Bilfinger tormas pimedast peasi edasi lõikuma walgušetäpi poole ja pööras korraka millegi lõwa, libeda asja wastu.

Ta wantus. Silmade ees tantfissid tal jädemed. Aga ta kugistas walu alla ja kobsa. See oli terasest sammast. Salgadega paadid! mõttes ta. See wäike mees ei waletanud mitte. Meid tullakse tõeste wabastama!

Ja ta mõirgas niipalju kui jõudis:

„Wabadus! Libertade!“

See oli Elewanti õnne, mille pahemat esimest jalga wastu Eduard Bilfinger peaaegu oma pea oles puruks löönud. Minasarwit, mis ainult atajaks kaasa wõetud, seisis katkimmend meetrit laugemal wees.

Fritz Blashte ja lord Russel, kes Elewanti peal wiibisid, olid oma wabastamise kasse aimamata tagajärjest illatatud. Nad olid ainult Drolli ja Machadot ära wiia kawatsevad, üsna waitfeli, ilma tähelepanemist äratamata. Ja nüüd oli pool saart jalul ja tuhat kewart olid wabastuse ootel üles tõstetud. Jga sekundiga kaswas liginejate arv. Tarwis oli ruttu ja otustawalt töötada. Ilma wägivaldallata ast ei läinud. Helgiheltja walgusest keerati alla. Aga alles kui priititoru waitkima hakkas, kahanes kõra. Sebastian Droll ja Antonio Machado olid platsis. Neile wistati kõisrebelt kätte Antonio Machado läts esimesena laewale. Sebastian Droll hoidis kõisrebelt kinni ja ei läinud talle mitte järele.

„Enne teised!“ ksendas ta üles lord Russelile ja Blashtele.

„Mina tulen wiimajena!“

„Wastuwaidlus!“ ei aidanud.

Droll jäi selle juurde.

Üksteise järele ronisid mehed Elewanti laele ja warsti oli lagi kui kiilutud täis.

„Almusk üks plats on veel waba!“ hüüdis Fritz Blashte.

„Mine sina üles!“ käskis Droll neegrit Anselmot, kes Pernambucoft pärit ja mitu inimest ära tapnud.

Ta andis talle redeli kätte.

Anselmo läks üles.

Fritz Blashte wõttis redeli üles.

„Teine paat kaldale!“ kandas Droll ja ta kõle hüäl lõikas õhust läbi kui mõel.

Minasarwit astus lähemale, kõik kõied ja redelid wifati üle parda. Ka tema oli warsti täis ja läks wette tagasi.

„Jälle tagasi tulla!“ hüüdis Droll. „Nad kõik peawad kaasa tulema!“

„Wõimata!“ ksendas lord Russel. „Meil ei ole niipalju moonu.“

„Siis tulge tagasi!“ hüüdis Droll järele. „Mina ei jäta neid siia!“

Eduard Bilfinger, kes tema kõrwal seisis, silmitses teda imestades.

„Üles tulla!“ hüüdis Fritz Blashte ja wiskas weel lord redeli alla.

„Mine üles!“ käskis Droll Eduard Bilfingerit.

„Aga sina pead ka üles tulema!“ wastas see, wõttis Drolli käe alt kinni ja läks üles.

Ülewal aidati neid tõmbamise waral. Nii saadi nad üles ja Bilfinger hoidis Drolli niikaua kinni, kuni Elewanti wäljaspoole murdlaineid jõudis. Nõrgemats ja nõrgemats jäi mahajääjate mõirgamine.

„Urge midagi ütlege!“ hüüdis Droll tagasi. „Paari nädala pärast tuleme ka teile järele.“

Siis leppis ta oma saatusega.

Wahesjal oli ka „Zingu“ kohale jõudnud. Mehed jaotati kobe laewa peale. Bilfinger ja Anselmo sattusid „Erapajoi“ peale; paadid olid jälle laewade ellingitorudes. Ja et meri waitne oli, ei juhtunud mingisugust õnnetust.

Nüüd aga oli tarwis rutata, sest moonu oli wähe wiefajaja wabastatu jaoks. Amazoni jõesuus ristiti laewad jälle ümber. Päewal hoiti mehed lae all.

Fernando Noronha komandant waatas hommikul sündmused üle ja telegrafeeris Riiosse, et abi saadetak. Ka seal arwati, et mõne hullu Inglise lordi käsi tegew on ja saadeti kaks torpedopaati põgenejaid ofsimas; kuid need tulid mõne päewa pärast tühjalt tagasi.

Herclio Rodost walmistas Inglise walitsusele kaebtuse. Nüüd alles said Rio ajalehed sellest teate ja löid tohje lärmi.

Sarija sõjamehe nägemus.

„Need olid anarhistid põlifest metsosil!“ seletas Sotero Anebra kohe, niipea kui neid teateid luges. „Nendese peame lõpu tegema!“

Manaoše kuberner sai presidendilt telegrofitel käsu Trapajozi suud torpedopaatide abil kinni sulguda ja kõik laevad, kes sinna tulewad, läbi otsida. Aga torpedopaadid ei olnud refuwalmsis. Pealegi oli teisel laeval mäks. Ohvitserid võeti wangi ja anti kubernerilossi peale tuld.

Ja Sotero Anebral oli uus pähel hammustada. Ta ajas Santaremi politsei jalule.

Kui „Trapajozi“ ja „Zingu“ Santaremi ees antrud wälja heitfid, tulid kaks politseiohvitseri laewale.

Droll wõttis nad kajutis wastu.

„Teie soowite?“ küsis ta ja kobas oma rinnataskut.

Nad nõudsid laewapaberid näha.

„Olge nii lahted!“ wastas Droll ja awas rahakoti.

„Meil on laewas 500 asunikku, kõik Europast toodud.“

Nad wõtsid ja neil oli aruandega küllalt aega.

Sebastian Droll awaldas nüüd otse Napoleoni terawat pilku. Tema korraldas ja lord Rusfel ning Fritz Blashte

küüsid ta korraldused heaks. Antonio Machado awaldas aralt arwamist, et waja oleks Gontarpiga ühendusesse astuda.

„On teil nüüd weel lusti wiskitada?“ hüüdis Droll. „Edda on kuulutatud. Kes ennaft osta ei lasse, selle lööme maha. Antwerpenis seisab terve sõjawäe tarwidus, liir-suurükülist wiimase saapanööbini. Suurtükid on flawert-kastidesse pakitud, piisfid ja padrunid konserwidena. Laewad sõidawad kohe sinna. Kui nad tagasi jõuawad, lehwib seal kindluse peal meie lipp.“

Mis Santaremis moona, sõjariistade ja piisfimoona poolest leidus, toodi kõik laewadele. Ohtul läksid laewad Trapajozi mööda üles kuni Apuhy koseni. Elewant ja Rin-nasarwit tulid ellingitorudest wälja ja wõtsid wabastatud oma turjale, neid mõni penitoorem jõe mööda üles, teleg-raffisaama wiies.

Seal löid nad laagri üles.

Nad tegid telgid, tegid tuled üles ja rõemustasid wabaduse üle. Sõjariistu oli wähe.

(Järgneb)

Proletarlase Jõulud.

Richard Charles.

Wael ei ole waderit,
õnnetusel hõimulast, taga-
kiusatul sugulast
Joh. Liw.

1.

Sol ajal liginesid jõulud kõige suurema puudusega. Ma ei oleud ammu tööd saanud, ja mu taskud olid niisama tühjad kui lohti. Aga mõisin siiski 1/4 naela werimorsti, pepikulanka ja tute notatäie wõid pühadeks tappa panna.

Ma elasin tol ajal ühes põõni-gulambriis. Kuid mul oli ta seltsiline, niisama uauune tööra logard kui mina, teda ma ühi aks ristisin, sest et ta töht kunagi täis ei olnud. Ta peatearalduselt oli see, et ta tattiseid siapaid kandis, mille aukuest warbad wälja wabrisid, nagu alewielanikud ühelordiete, logunenud majade atendest.

Paar päewa enne pühi tudus ühi ää etä ära. Ta ei tulnud isegi tähtial laupäewal toju. Eht sai nii palju tööd, et seda ta pühade ajal peab tegema? Eht soitis kuhugi? Wende küsimus e tallal murefin ma oma pead kui rõõwel Amerka u tu.

Emele püha hommikul ojasin launis warakult jalad waiba ait wäja ja rittufin pühtesse. Pärgele pihta, oli wast külm! Sinacaur idufts latte kui juuspiraal, pörand oli äne tu liuwälti.

Wesin ja puh sin finiste näppute peale. Nüüd tuli meelde: täna on esimene püha. Siimat siimapi gul kostis töduft imel k torin; nii wiisi urilewad näig wad toerad putk des. Et töhtu waigistada läsin kapi juure ja sirutafin tae leiw kaanta järele. Aga enne tertis mu pabe küsimus: Mis siis, kui mõni külatine tuleb ja mal talle midagi anda ei ole? Wittenidagiga ei wõeta esimesel jõu pühai külati wõstu.

Ma tõmmasin läe tagasi ja naeratafin omateida kama alt. Ja, see oletis tore kowalus, kui ma ei jõeks. Sulle eest palun ma aga seda inimest lauda istuda, kes mulle hoid pühi tuleb soowima. Rahtlemata filmad see hea inimene minu wilestust ja kusub mind oma juure jõalupuu peale.

Ma olin oma plaaniga rahul, lõikafin leiba, worsti, pannes need ühes wõitllaga lauale.

Sis kujutafin omale külatise ilmumist järgmiselt ette:

Uts läheb lahti ja sisse tuleb minu sugulane mahaomant Edusti. „Kuidas elate?“ küsib. „Wäga hästi, waston. „Wahest istufite lauda ja wõtalite minu lastinat pühade toitu.“ „Siia lauda?“ küüb Edustil imestanult, kuigi näeb, et mul teist lauda ei ole. „Siia,“ ütlen ma. „Änan“, ütleb Edustil arwustawalt lauda waadates, „ma tuln teid oma juure paluma. . . wärske seaprae peale.“ Ma wõtan ta kutse wastu ja lähen Edustitu juure.

Kuna ma omale ette kujutafin, tudas ma Edustitu juures seapraadi söön, awanes äkki uks ja mu se tsimees kaseüüriline ühi astus sisse. Ta pösed olid imelikult sissewajunud ja ta silmis põles näginu tuluke.

„Häid pühi“, ütles ta ja waatas ahnelt kaetud laua peale. „Lähendab, su asiad lähewad hästi — seda tunnistab loud. Wina ei ole aga jellest saadit söönud, kui töduft lätn.“

Ma ütlesin rõõmutult:

„Waitse heaks, see on — sinule.“

Ühi oli juba enne laua taha istunud, kui ma lause lõpetada suutsin. Aga ta palus ta mind jõmmaajast oja wõtta.

Nähes, et laual olemast toidust waewalt ühele nälja waigistamiets jatkub, ja arwates, et temale toitu hädalt-femalt läheb waja kui minule, sõnasin ma suuremeelselt:

„Dien tõrini täis; sõin draegu.“

Ühi hakkas jööm. Pärgele päralt, kuis worst ja leib tadus! Nii wistawad matuselised veoga mulra hau-da, ilma et see täberud saats. . . Kui worstist naht ja ta leiwast toim raafuteft järele oli jäänud, töusis ühi püsti ja surus mu tätt.

„Änan“, sõnas ta, müsti wõttes.

„Kuhu nüüd? imestafin.“

„Mul hakkas hea söögiisu.“ sõnas ta. „Lähen laen, eht sa in tu agit töhu täis. Jumalaga!“

Ja läks. Ma waatafin talle mee tbeites järele. Mis siis mina nüüd peale hakkas? Dnin hoidnud toitu selleks, et pühade kofasemat taada, ja nüüd jäin sellefti ilma!

Ma istufin kurwalt wootundi, tund, aga teegi et tulnud mind kutsu. Aga töht läks kord-korralt tübe-mais. „Olgu neetud mu jugulased — burshuid! hüüdfin ma. „Nüüd te pidute, wärske ja sööte üleüta, kuna mind unustanud o.ete. Et te liiasöömisesje surefite!“

Sel filmapilgul tuli mulle kawal plian pähe. O, ma saadan pühad lobusalt mööda! Ja, mis peaaft, ma saan neile kättem ästa, kes mind pühadeks ära unustafid, mind, näigiwat proletarlast.

Ma ajafin katunud talwepalitu selga, wõrsin müsti, ja kiti erifin selle Cesi luuletaja „Raebtuft“, kes nälja kät-te hullaks läts.

„Kullal sugulased on kuningad,
höbedal hoolikad hõimud,
wafelgi waderid walwiad,
rahal rahwaks jugulane, —
ruulatükil ruttu jõbrad!“

2.

Ma seadfin sammud kõigevealt oma sugulase, mofa-remehede Edustitu poole. Ku ma tema ufse taha jõufin, suitufin palitu pigitanud töh ahele ja derufin siis käega märga töhta, et palitu uuem wähanäeks.

Sis tõlistafin. Edustit ise awas ufse; ootas wististe külatisi.

Mind nähes tegi ta litgutuse, nagu tabaks kerjuse eest uise tinni panna. Aga ma olin juba oma jala ufse waele pannud ja sõnasin:

„Kallid sugulane, mul oletis teile midagi ütlistat teatada. Ufi on järgmine: Ma tuln teid koi mandaks pühaks oma juure paluma — ühes perekonnaga. . . Wabandage, et ma teid enne kutuda ei saanud. . . pühade ettemalmisufed. . . mõistate iegi.“

Edustil waatas kahlaselt mind alt üles ja sõnas siis lõbelede:

„D ge head, astuge sisse!“

„Mul on wäbe aega,“ wiivitafin ma, „aga ma wõin“

Elutõde.

Nüüd meie wällest kodumaad
"tibiad" armetumalt rüüstawad;
luid neudele langeft nad
lui imeasjad meeldiwad.

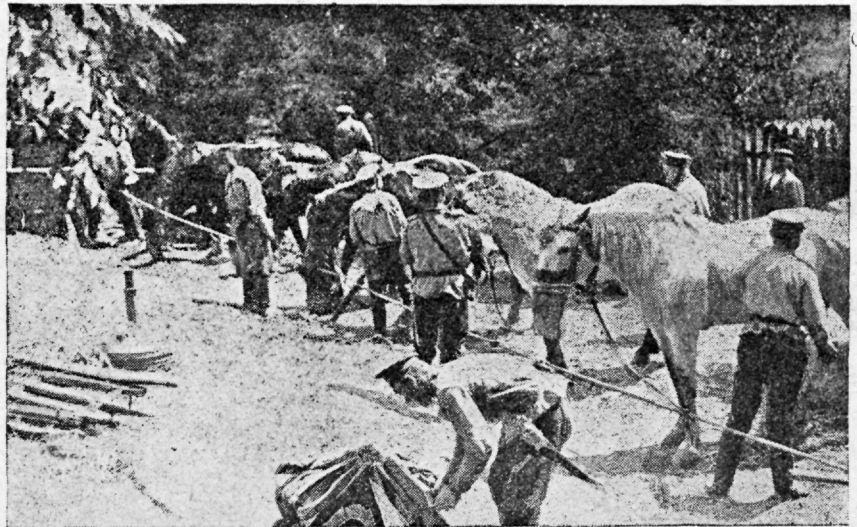
Kes ei mõista rääti „fõja-teelt,"
see näitab tummalt näpuga.
Kuid „tilla haritlased" need —
need käiwad ohwitseritega.

Ei tea, mis süda mõtleb neil,
et ihaldus nii suur?
Kas teewad meeste puudusel,
wõi süüts on ajajuur?

Sah, kodumaa! Sa kannatab,
päew-päewalt waesjeks jäed.
Eht tulewikus imestab,
lui Wanka lapsi näed?

Sah, sõda tõeste muutust tõi —
kes uskus seda siis!
Üks seotud peaga poisinui
mu neiu ära wiis. . .

Randlel 19. XI 17.

Alg. Timm.

Lääne wäerinnal. Hobused on peale waenlaste tagaajamist puhkusele seatud.

fiiski filmapilgulks sisse astuda. Tuigi mul weel. . . paariskümnes topas on käia."

"Doh," sõnas Eõusit, uft minu taga sinni pannes.
„Siis on teil suur pidu! Wabest wõtatsite palitu maha?"
Ma tegin tõrjuwa liigutuse, tuigi ma seda ettepanekut ootasin.

„Sumala nimel, seda ma küll ei wõiks, aga. . . et ma teid kui sugulast eimesel pühal haawata ei taha, siis. . ."
Eõusit pani juba mu palitu warna.

Siis wiis ta mind suurde saali, mille keskel hiigla-kuust. Mind nähes muutufid saalis olijate näod lohmetuks. Kui Eõusit aga minu tuletu põhjuseid ära seletas, lätsid tõitide näod palju loh'emaks; mulle paluti istet.

„O, tui tena kuust", sõnasin ma, „aga minul on nautute pittem. . ."

Ma nägin, et mind juba filmitseti; mulle paluti pränituid.

„Need on taunis head," sõnasin ma, pränitult maitsebes, „aga ma lasin omale weidi magusamad teha. Kui te meile tulete, küll siis näete. Ma ei peaks küll oma asju kiitma, aga ma ei wõi ju tõde warjata."

Ma lugefin mind ümbrisejate filmist, et nad heameelega olets soowinud, et ma mõne pränitu juba nüüd nende awatud suudesse oleks toppinud.

Proua Eõusit küsis tõhelede:

„Kas te elate itta selles. . . wäikeses toateses?"

Ma waarasin imestanult tema peale, nagu õelda tahes: „Mis te minni dige arwate," aga waljusie sõnasin:

„Ei. . . wõi digem, see wäike toate on nüüd mu tabinetiks, kuna mul üleüldse. . . ma tegin mõtlema näo, „katsiteistkümme tuba on."

Seal sõnas Eõusit:

„Kui ma ei eksi, siis elate teie ühelordses majakeses kus ainult üks põõningutuba wõib olla."

„Kuidas te ülete? Üks tuba ühelordses majas. . . Bahaha. . . Mind paneb imestama, kus te filmad olid, kui mu juures täisite. . ." alustan ma oma pitta seletam.

Minu pita seletuse peale jäi Eõusit wiimaks usutama, et see kahelordne maja o i kus elasin.

Euli hull pidulisi. Mind ei tahetud ära lasta, ja et ma oma suguastele meelepaha ei tahnud teha, siis wõtsin ka sõbmaajast osa.

Kui ma lahkusin, tuli mind kogu perekond saatma.

„Nii siis, kolmas püha näeme," sõnasin ma jumalaga jättes.

„Sõngimata, armas sugulane," hüüdis kogu perekond

kooris. „Me sõidame saaniga teile, ja siis näeme seda ilusat kuuste ja lõõme neid häid pränituid."

Kui ma uulitsale jõudsin, olin kõigeparemas meeleo'us. Aga et ma kord püuade meeleolusse o m sattunud, siis lätsin onu juure. See hea inimene ei tahnud mind sugugi sisse lasta. Aga tawalus aitas mind ta siin. Onu armastas wiina, ja et ma teda tolmantat püha oma juures lubasin wiinas ära uputada, siis panu see minu seatolimele nurgatüvi.

Kui taewas tähetefed fir sid, luulide pragudes ja us'epragudesst jõululaulad laikusid, lahkuin onu juurest ja lätsin tädi juure. Kui tädi, kel k ts meheleminetu ealift tüart oli, kuuls, et tolmantat pühal minu juures ta tats noort Eesti ohwitseri saawad olma, siis ei olnud ta lahkuie en m piiri: ta surus mulle jalamahti pudeli, täie kirikuwiina — ta mees o i õpetaja — tastsu.

Muidugi mõista, pidin ma selle wiina Eesti ohwitseritele hoidma, et neil julgust oleks tädi tutardele „külge lüüa."

Ma ei mäleta, kuidas ma tädi juurest kodu sattusin, kas sõitsin saanga, wõi ronisin kápuli?

3.

Et ma kord juba käima peal olin, siis lätsin teisel püha koit ülejäanud tutawad läbi. Paljud onid juba minu suurepärajest pidust kuulda saanud ja wõtsid mind wäljasirutatud tärega wastu. Ma jõin ja lobutefin. Need olid w st jõuud!

Aga tolmanta püha hommikul hakkas kohutaw tõde end tunda andma. Mis pidin ma selle idomata inimeste hulgaga peale hakkama, kes minu juure tulewad? Wõderaste wastuwõtmiseks ei olnud ju weel midagi, abiolutjelt mitte midagi. Ma o sustafin algul kodust wälja minna. Aga tui mind uulitsal tabaratsie, mis siis?

Mul ei jäänud muud nõu üle kui koju jääda ja tulljatele selgetis teha, et mind totus ei ole.

Ma wõtsin ahjuft jõe ja kirjutafin ajalehele järgmised raswajad tähed:

„Dotamata sündmuse tagajärjel, mille tõttu ma linnaft wälja sõtsin, ei wõi ma tawatsetud pidu pidada."

Paberi panin nõõpnoelaga ufje kü ge sin i, kerafin siis ufje luttu, pistfin wõtme tastsu, wõtsin tädi täest saadud weiniudeli, et selle armulaua wiinaga end pattudeft puhtaks pesta, ja ronisin siis sängi.

Wäljast kuuldufki franitellade kõlin. Sellepeale lähines sammude müdin; tuldi trepist üles.

Ruufin häälest, et see Eõusiku perekond oli. O, see

II Jõululaat Siberis.

mees oli oma naise, 9 last, lapsetüdruku ja kodukooliõpetajanna kaasa toonud, et seda üht kõhutäit, mis ma tale võlgnesin, tasa teha.

Roputati ufse pihta. Siis ütles keegi: „Papa, ufse peal on sebel.“ Selle peale luges keegi peene häälega, nagu oleks mängupafunat tuututatud.

„Dotamata sündmuste tagajärel. . .“

Ruulbus üleüldine nurin.

„Kui ta meil pool pörsaft korraga ära sõi, siis mõistfin kobe, et see õige inimene ei ole,“ sõnas proua Edusit pahaselt.

Uulitsalt kostis jällegi saanikellade tilin ja trepil samude müdin. Siis tõusis ufse taga lisa, kära; juuretulljad terwitafid ufse taga wiibijatega. Keegi läi ägedalt wastu ufi, kuna ma oma tädi kuulfin ütlemat:

„Ufui, ma ei wõi uskuda, et niisugure noormees, kel tats Eesti ohwitseri tattarewad on, mind pettis.“

Utki jäi kōit waitfets. Ruulbus ähkimine. See oli onu, kes niimoodi pahifedes lgines.

„Mis siin on? Kōit jugulafed. . .“

Ta hääl kustus kui merde langew põlew tuletift. Kōit ruttafid üksteise wõidu talle seletama.

Siis waitfids kōit ja onu ütles:

„Na, seda ma ei usu, et ta mind pettis. . . Aga teate, armsad sugulafed. . . Need magufad prānitub, tore jõulupuu ja wiin. . . Noh. . . neid ta ometi kaasa ei wōtnud, kui ära sõitis. . . Sellepärast. . .“

„Sellepärast?“ küfids teised kooris.

„Sellepärast, kel wōti on, andtu fisa, ehl hakkab mõni peale. . . Ega ma neid prānituid äramādaneda wōi lasta.“

Ma hammustafin patja.

Ruulbusli wōtmete tilin.

„Mis pidin ma tegema? Ütelge — mis? Mu Zumal, niisugufes seisukorras ei ole ma kunagi olnud. Mis siis, kui nad ufse lahti teewad ja mind siin, fāngis, näewad, kōiti weiniwudel lääes?“

Äraneetud olgu need, kes wōtmed kaasa wōtfsid!!!

Üks wōti teeras juba lukuangus.

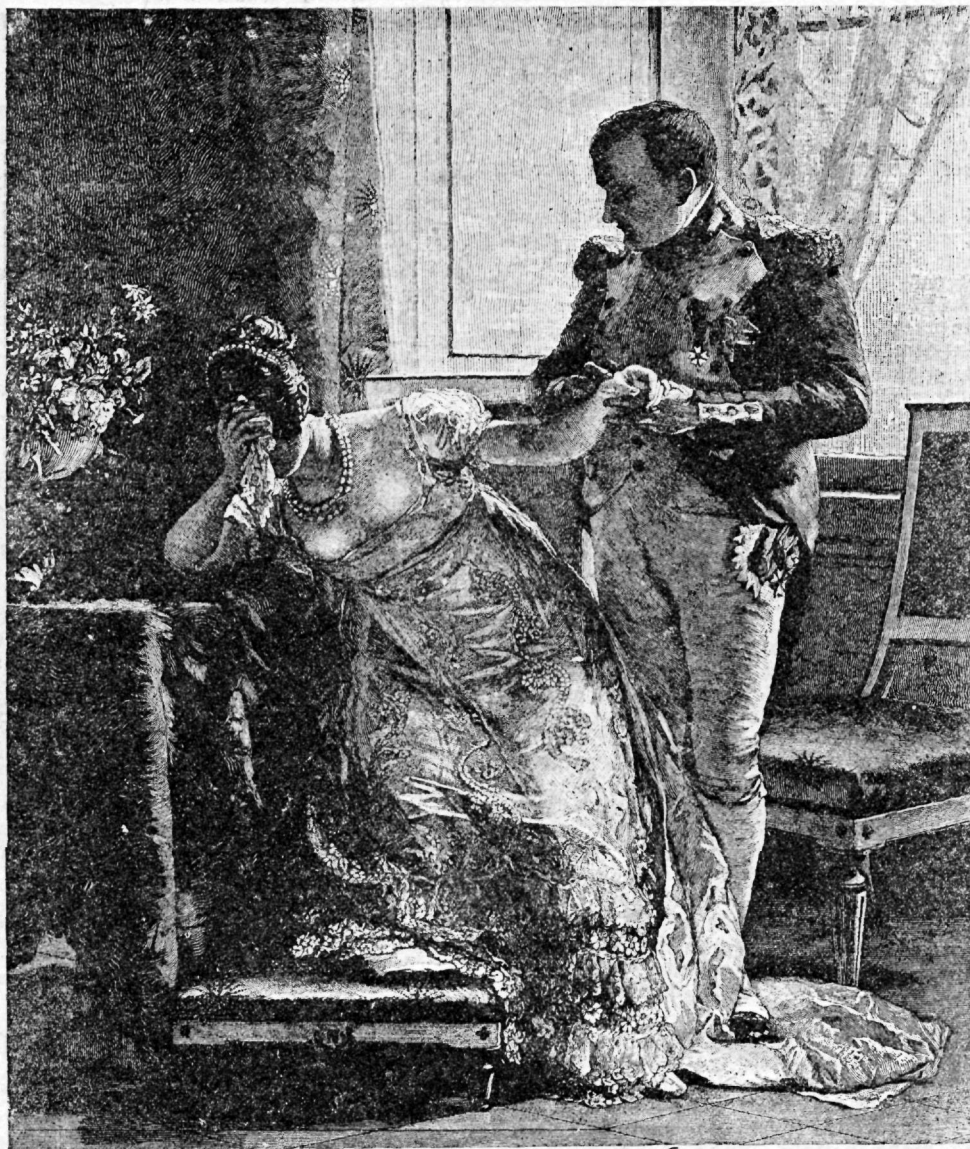
Ma kargasin üles ja pugefin kolinal woodi alla. O, et pōrandal auk fees oleks! O, et woodi all telefon oleks! Ma lafets tingimata neid häbemataid fissetungijaid, murdwargaid kinni wōtta.

Üks awanes. Eōmmafin ruttu ühe jala, mis wälja oli jäänud, fāngi alla.

Jārgmilfel fi-mapilgul oli tuba inimesi tās. Igatühe huulte üle tuli pahameele huige kuuldawale. Ma olla luruus, waleworft, nārakas! Kus oli mu kuulft, mis pill pidit olema kui Olewiste kiriku torn, kus prānitub, mis magufam kui mesi, kus teised 11 tuba?

Minu seisukord oli fāngi all kōige halwem. Surufin kōed kōrwade ette, nāo wāstu seina. Soowifin, et maawārifemine, uus rewolutfion wōi meeuputus tuleks. Eeft. . . feft kui onu jõggilapift wiinapudelt otfib, siis wōib ta seda ka fāngi alt otfida.

Napoleoni jumalagajätmine Josephinega enne lahutust.

Sa õnnetuselt oligi tädilt saadud weinipudel minu käes, fängi all.

Uitki awanes üts. Ma pöörafin pead. Paarikümne ilusa kinga ja saapa taga filmastin walge aluspõhja — utse ees, taht kamašši, milledest warbad wälja wahtisid, nagu alemielanikud ühetordsete majade akendest.

Ma mõistsin, et need jalad minu seltsimeest toetawad.

„Wält ja pau!“ müristas Eühi. „Mis siin on? Kes te olete? Mis te wõerast korterist otšite, mu tuldjed diekeseb?“

Ma mõistsin, et mu sõnatehw seltsimees lõbusas ühahadetus oli; selle tõttu pilduski suu sõnu nõnda hehelt, nagu wäljas taewataat lumekübemeid.

„Hm. . . waadate. . .“ kogeles onu. „Meid kutsuti kolmandaks pühaks. . . hm. . . sija. . . aga see, kes tutsus, on. . . hm. . . wäljas, kuna ta palitu. . . hm. . . hm. . . siin nagl peal on. . . See ei lähe tubagi koku.“

„Sa, see on tema palitu.“ kinnitaksid ta teised toasolijad; „ta peab kodus olema. . . tappis wõi fängi all.“

Ruudus kapi ukse triuksumine.

Ma oigastin endamisi: „Rüüd olen kadunud!“

Seal müristas Eühi:

„Tagasti, mu tuldjed diekeseb! . . . Meie ühises korteris ei luba ma mingifuguseid läbiotkimisi ilma seltsimehe lubata. . . Ah, näen, teil on wõtmed. . . Tegite oma wõtmetega ukse lahti? . . . Seda halwem teile. . . Wälja, ütlen ma. . . Rui mitte, siis. . .“

Ma kuulsin müdinat, karjatust. Järgmisel filmapilgul oli pörandait hult kinge ja saapaid kadunud, — peale nende kamaššide, kust warbad wälja wahtisid.

Ma pistin pea fängi alt wälja. Seltsimees Eühi wiibutas ähwardawalt tooliga.

Ules siis, kui ta tooli oli tõrwale pannud, julgesin ma fängi ait wälja yugeda. Eühi ei imestanudki. Ta oli, minu palitut warnas filmates, koge mõistnud, et ma hädaohus olen.

Rull imestas ta aga, minu käes weinipudelit nähes.

Rui weinipudel tühi oli, komponeerisin ma Liivi „Raebtusele“ wiisi, jo me laulsime hilja õõni tsüniliselt:

„Rullal sugulased on tuningad,
hõbedal hoolitad hõimud. . .“

Elagu ploretarsed Jõulud!!!

Wagajutt wäitfjest kaamelist.

Õöl, mil Jeesus sündis, olid targad Idamaal ärkwiil ja uurisid taewatähti. Korruga tuli filmapiiril uus wal-gus nähtawale.

„See on täht,“ ütlesid ühed.

„See on komeet,“ tõendasid teised, ja kõik olid suures arusaamatuses.

Seal ilmutati ühele neist, Melchior nimi, kõrgemalt poolt, et walgus, mida nad näinud, ei taewatäht ega komeet polnud, waid ingli tõrwit, kes saadetud oli neid sinna paika wiima, kus Lapsute wiibis.

Melchior läks ja jutustas oma kaaswendadele ilmutu-fest, mis talle awaldatud. Dfustati, et kolm neist — Mel-chior, Daspar ja Baltasar — tähku teele asuwad, seejuures kõige aja walgust, mida ingel neile näitab, filmas pidades.

Melchiori rohkearwuliste kaamelite seas oli üks ülem-preester Maharai kalliwäärtuslikest karjast emane kaamel. Melchior otsustas teelonda selle kaameliga ette wõtta. Ta ei waltinud kaameli mitte sellepärast, et ta ilus ja alandliku meelega oleks olnud, — seda polnud ta tum-bagi mitte, — waid tema haruldase wäsimatuse ja wastu-pidawuse pärast, — sellepärast, et ta ühtewiisi wälja kan-natas niipästi lumetuisu kui ta kõrwetawa päikese, samuti kõit pika teekonna wiletsused ja waewad. Ja kuna Mel-chiori eelseisew teelond oma püha eesmärgi tõttu üks kõrgemaest ja haruldasematest oli kõigist, mis ta kunagi ette wõtnud, siis lastis ta endale oma kõige paremad riided tuua, kaameli ega lastis ta kallihinnaliste waipa-dega katta, kuna ta kaela ümber talle uue, püha wärwi-lindi kinnitas ja sellele püha sõlme otsta tegi.

Kui kõit ettewalmisusused tehtud, langes Melchior põlwili maha, taewalt oma teekonnale õnnistust paludes. Selsamal filmapilgul kostis laudast hale piusumine, ja wäite punatas olemus tammus paendumata jalakeste peal fiske, hakkas oma karwase peaga Melchiori siidiriiete wastu nihkima ja ennast emakaameli wastu suruma. Seal tuli Melchioril meelde, et selamal õöl, mil taewasse uus walgus ilmunud, tema kaameli poeg oli sündinud.

Melchior jäi mõtlema, mis nüüd teha. Warsa koju jätta? See oleks aga sellele kahtlemata surma toonud. Lubada teda emaga kaasa tulla? Aga kudas oleks niisugune tillute olemus raste teekonna wälja suutnud kannatada?

Kuid arasõidutis oli kõit juba walmis, aega wiita polnud enam võimalik, ja, sulastele tästu andes warsa kinni pidada, ronis Melchior emakaameli selga; kuid asiata püüdis ta teda edasimenele tihutada: emakaamel ei lii-tunud paigastki ja ähwardas kõige aja oma peremeest hammustama ning maha paisata. Lugu lõppes wiimaks sellega, et sulased Melchiori tänu peale warsa wabats lastsid. Melchior astus maha, kõitis warsa kaela ümber wäitje, püha sõlme, ilma milleta üksti loom pühale tee-konnale ei wõinud ajuda. Siis istus ta uueste kaameli selga ja asus teele — oma kaaswendade ja rohkearwuliste sulaste saatel, kes kallihinnalisi kingi-usi — kulda ja mirri — kandsid. Wäite punakas, karwase peaga warsale aga jooksis, oma paendumata jalgade otas, tammudes, ema tõrwal edasi.

Nii järgnesid targad walgusele, mis ei olnud ei taewatäht ega komeet, ja jõudsid wiimaks Eufraati kaldale. Jõgi oli talwistest wihmadeft laialt paisunud, ja sügawaks ning maruliseks muutunud. Kõigepealt läsid remast üle ratsanitud, kes rändajatele kaitseks määratud. Siis jõudis lord Melchiori kätte, kelle kaamel karawani eesotsas som-mus. Waewalt oli ta aga wette astunud, kui wars, kohutawalt mahutawate ja edastihutawate lainete eest tagasi nõrgates, meeleheitlikult tema hakkas.

Jälle tõrlus emakaamel edasi minemast. Seal hakkas Melchioril warsast halemeel ja sidus tema emakaameli selga tugewaste kinni. See oli ta sunnitud selle tagajärjel üle oma sulase hobuse selga istuma. Kõhe astus ema-kaamel rahulikult jõike, ja kui nad kaldale üle olid jõud-

nud, langes ta Melchiori ees põlwili, kes warsa jälle lasti peastis, maha pani ja kolmat torda kaameli selga istus.

„Megamisi läänepoolle liitubes, jõudsid nad ühte paika, kus tee paljaste taljude wahelt tühjade kwiirungaste ko-halt läbi wiis. Egi läheduses ümberringi ei leidunud mitte ühtainust weesoont, ega olnud wähematti taime kaswamas näha. Suure waewaga läks teeliste torda oma looma-dele toitu leida. Wäsinult ja turwalt tammus kaameli-wars oma wäiteste jalakeste otas edasi, ja näis, nagu oleks ta „oma suurte, alandlikude filmadega kauguseste wahtides“ küsida tahnud: „Tuleb meil weel kaua niitwiisi edasi rännata?“

Wahetewahel tihutas nendest sammum wõi liiwateerutis üle ja ei lastnud neid enam edasi liikuda. Nii pidid nad tihutilugu päewad otsta paigal seisma. Noorele warsale olid need sunnitud peatused muidugi väga meelepärased.

„Eartade-allikas“ näitab praegu teed, mida Idamaa targad läsid. Tasa juhtis tähele neid, kuni nad Jor-danini jõudsid. Waewalt olid nad aga jdest üle saanud, kui täht ära kadus. Nende ees seisis Jeeritu org, kuid nad teadsid, et Lunastaja mitte siin ei pidanud jündima... ja pöörasid otseteed Jerusalema poole. Siit läsid nad, peale seda, kui nad Herodese sõjameestega kokku juhtunud ja lühikest aega Herodese juures wiibin-d olid. Petlemma, ja seal läsid nende ees uueste särama.

Wahetewahel oli wäite kaameli-wars sõjunud ja tugewa-maks saanud, tema jalad olid oma paendumatuse taotanud, ja ta tahtis isegi juba mängida ning lepsi lüüa. Lapsed, kes talle wastu juhtusid tulema, silitasid tema kaitimat selga, ilustasid tema kaela lillewanikutega ja jooksid teda särawatelt nõudeft külma weega.

Ja nii jõudsid nad Petlemma. Siin peatas tähele tasa, ja nii waitne ning rahulik oli igalpool. Targad läsid Jeesus-lapsutest waatama, langesid põlwili ja kumar-dasid tema ees.

Selsamal filmapilgul jooksis wäite kaameli-wars fiske ja hakkas hüplema ning karglema; siis aga langes ta Lapsute ees põlwepeale, nagu temalt paitusi paludes. Püha Lapsutse näole imus rõemus, õnnelik nae-ratus. . .

—Im.

Wõitlus — terwise allikas.

Georg Zurih.

Jdealne jõustiku-spordi peawäärtus ei ole isikiline, waid sihiline, sest et ta enese läbi liikmete kaswatusse ideed üleilbiliselt tuttawaks teeb; sellepärast on õige spordimees-maadleja nagu teerajaja ja selle rumala ebausja häwitaja, nagu oleks tehnikal isõ alatu ja kehajõud praegusel masi-nate ajajärgul isegi üleliigne.

Siin-leal kuulub sagedaste kilplaste moodi ütelist, et sport olla kaunis hea, aga kui elukutset, ei pruugi teda tahta ja soowitada, pealegi kui ta inimesesoolle puhast kasu ei too, waid õnnetutele nähtustele libiseda, nii kui lord keegi „kunstnik“ ühe tuninga juure läinud, et teda oma kunstiga üllatada, sest ta ostas erneid imeõjawaft ilksteise järele nõõp-nõela otsta pilduda, kuid „kunsti“ rikkumise eest trahwits last tuningas teda sülla weega üle kallata, kuna ta seejuures ütles: „Sa oled tühise kunstiga ilmaaegu oma aega raisanud, sest ta ei too inimesesoolle mingisugust kasu.“ Ja loobetud raha ja aumärkide asemel sai kunstnik kõigest kotitäie erneid.

Jõustiku ideaalne wäärtus ei ole mitte selles, et see ehk teine jõumees omale seeläbi midagi wõidak, nagu kuulsust, raha, aga ta mitte selles, et Ubergi Poddubni wõi Poddubni Ubergi ära wõidak; sellega on inimesesugu wähe aidatud, niisama on isamaa seeläbi wähe kaotanud, kui ta tugewam poeg maha pannakse. Maadleja ideaalne ülesanne on, nagu lord üeldud, selles, et me kui eelwäelased wirgufime ja tõ-fise hoiatusehüüde nõrkwale inimesesoolle hüüakfime.

Meie ülestutse oleks järgmine: „Inimene, pööra sim-ber oma pöörasel eluteekonnal, waata, meie oleme sellestja-

Suudlus.

maht lihast ja luust nagu sinagi. Sa võid wõi oleks vähemalt wõinud niisama jõuline olla kui meie, aga sa ei ole seda soowinud. Sa oled terwise tõelikumad ja wäärtuslikumad käsulauad matswufetaks tunnistanud, mille eest ja oma eluea lähinemisega, were ja rahaga pead maksma."

Tuhanded ja sajad tuhanded raamatud ja kõned, mis seda ainet on puudutanud, on olnud asjatud ja kustunud kui hüljädjad hääled kõrbes. See katsu, mis nad on saanud, on ainult ajutine olnud, mõõdamine, ja ta on ärajahtunud kui aur ning wana, kuid igaweste uus laul algab uueste. Sellepärast — misli ei awalda laiema rahwahulga peale suuremat mõju kui elus eeskujud.

Igapool, kus esimesjärgulised jõumehed alles astuwad, walitseb suurepärane waimustus spordi vastu: kooliõpilased hakkawad maadlema, kisuwad riided katti, kusjuures wanemad neid selle eest karistawad ja neid spordist eemale katsuwad hoida, kuna sport aga noorte südamesse ainult karstuse ja kainuse seemneid wõib istutada ning sellega

jõustiku ja spordi tulewiku kindlustada; niisama saawa ka kõik teised maadlemise pealtwaatajad, wanad ja noored, huwitatud, kusjuures, kui praktiliselt tähelepanekuid arwesse wõtta, sport alati esimeste peale tuntawalt on mõjunud.

Niisama nagu kurjad eeskujud heatahtlikka püüdeid surmawad ja halb muna kogu pudru wõib ärarikkuda, nii awaldawad igal juhtumisel suurtes linnodes ühtlasi maadlejad terwete rahwahulkade peale eestujuliku mõju. Kui ka mõned wanemad, nähes kuidas noored üle wanemate peade kaswawad, nukrustawad, et laste wäiksel jäänud riided tõlmatats jaawad, mida nad suure waewoga on muretse nud, siis peawad nad ometi tunnistama, et riideid wõib uusi osta, aga mitte terwist ja jõudu. Sellepärast olgu jõud ja terwis alati terwitatud, kui ta ka üleliigses külluses tuleks.

On aga lapsed tõega oma riided katti karistanud, kuna liimed selle eest aga parem „kuulowad" kui enne, siis ei saa ometi salata, et diglane spordiharjutus igale asjata ronimisejahtigusele kohast wastutikhwiti annab, nii et terwis hea

Zoomade taltjutajanna.

on ja ka riided terveks jäävad. Siin on juba küsimus selles, misugust sporti tuleb teha ja eestujuliks pidada. Sest lapsed, kes oma waba aega kasulikele jõukutusele pühendavad ja tehaõwendamisest wälistatud saavad, tunnenewad woodisse heitmiseft palju suuremat lõbu kui alkoholist, kaardimängust ehk „trehnamisest“ jne. jne. jne.

Waimlikelt enam arenenud publikum mõistab, et tugewaks saamise efimeseks alustingimiseks kõlbline ja eestujuline eluviis on. Inimeste järreltegemise tung on ju väga suur: ta lasseb neid jõumehe jälgendado, kuna noorõugu nende häärdõnu omals tunnistas. Mitmetest tuhandetest surmatandidatidest on eestujulised spordimehed saanud, kuna paljud oma senist elukommet on muutnud.

Miljonid inimesed wõlgnewad efimesjärgulistele jõumeestele tänu oma terveise ja jõu eest, kellede ülistused neid waimustasid ja tagaergutasid, mida heateoks inimese soole peab lugema.

Et juba kasu parem ettekujutada, mida jõumehed annawad, peab ise spordimees o'ema. Wõib öelda, et kui kõik nii elaks, nagu meie, siis ei oleks mingisuguseid haiguse, nõruse ega jõuetuse tundemärke kellegil; keegi ei tunneks alkoholi iha, jõumist ega riidu, sest kõik tugewad inimesed on heatahtlikud, ja ka sõdades oleme ärawõitmatad.

Ka praktilises elus on masinate jõu peale waatamata, füüsilise jõu tähtsal kohal. Näituseks harilikudel uulitsaiuhumistel saab jõumees ikka teistele inimestele eestujuliks; wõtame kas wõi näituseks automobiliide tollupõrklamise, hobustõhkimise jm. juhtumised. Nõu rahustob spordimees hobuseid wõi päästab inimesi pealetormawa hädaohu eest, ilma, et ta kordki lohmetusesse sattuks, sest tema mõistus on laine ja liikumised wäledad. Arwamata muud juhtumised.

Ka haigest peast on jõumees tugewam, kui normal inimene. Jõumehed wõiwad 40 kraadilise palawikuga ka siis edasi wõidelda, kui nende konditile murdunud on, nagu ma seda omast käest tean.

Nagu juba eelpool öeldud, wõib igalüks tugewaks saada, sest inimene sai juba siis, kui ta hällis lammas, looduse käest passi taasa, et ta niisama tugewaks wõib saada, nagu näituseks mina, kuna samal ajal laatan ise aga sarnase elu kätte surub, mis nooruse jõudu häwitab, tehes inimesest kõige wäetima, jõuetuma olewufe, näidates talle meelitusel kaugele filmapiiril kõitsuguseid asju, mis waimu äritawad ja liha nõrgendawad.

Ja just wiimased on need, kes kadefuse ja jäledufega hüüawad, kui nad näewad, misugust au ja kuulsust jõud annab: „Misugune oleks wõinud ka mina olla, aga misugune olen ma nüüd!“

Teistõuguseid jõustitu ja spordi waenlasti leidub nende inimeste seas, kes sportliste ettewõtete läbi kahju saowad. See tekkib kadefuseft ja wute wõifilejate juuresaamise karutuseft, ja misugust inimest, kellele pealegi kargem filmapiir puudub, ei pea tõifelt arwesse wõtma.

Inimene wõib enesest kõik teha, kui tal aga tahtmine on, ja ta tulewik saab ainult selle küsimuse läbi otustatud, kas tahtmine tugewam on kui liha.

Keegi Prantsuse õpetlane ütles kord, et ka kõige nõrgem wõib nõnda tugew olla kui kõige tugewam, kui ta ainult tahab. Seina külge neetud mees, keda ärapõlemise surm ootab, tõmbab nõnda kõwaste ahelaid, et waemalt kondid wõi ahelad suudawad wästu panna, ja kui seda jõudu jõumõetõuga mõeta, ei suuda kõige tugewam mees nii tugewaste tõmmata kui alles kõige nõrgem suutis. See on tõeasi, mida salata ei saa, ja mis näitab, misugused jõud inimeses peituwad, ja mis juba tugewamaks saowad, mida suurema tahteõuga inimene tarwitab.

(Järgneb.)

Soldatite karistused wanal ajal.

Praegu ajal, kus nii mõnigi kord soldatite karistamisest ja karistamatõjõtmisest juttu tehakse, on ehk huwitaw teada saada, milles õige soldatite ja eraõfite seadufes wõbe on olnud. Selts on kõige parem ajalõine õllewaade. Endistel aegadel ei olnud olemas soldatite karistuste seaduferaamatut, nõgu praegustes modern riikides. Et aga iga soldati kõige wõhem kuritegu sõjawõljal kõigile hädaõhtlikuks wõib saada, õlid igalpool sõjawõlised karistused suuremad kui kodanõised.

Greeklaste juures peeti argtust sõjawõljal, sõjawõest pakku jõoksmist ja soldatõõhufe tõitmise eest kõrwale põõlemist riikõisels kuriteoks. Kergematel kordadel karistati sarnaseid õiftud Charondas'e seadufe järele, f. o., nad pidid kolm päewa naisõitides turul istuma ja teiste pillu märõilauaks olema. Spartalafed wõõfid neilt igafõgufed au —

Jõuluwana kimbatus!

„No ättele, mis pean ma sinuga tallil jõuludhtul peale hakkama: nime ja ei teo, isa-ema ei mäleta, wana-duse oled ka unustanud, kirjutada ja ei mõista. Sa ei tea sedagi, mis ja oled, kas loom või inimene. — Noh, kumb ja siis oled?“

„Mitte kumbki.“

„Tule jessuke ise appi, sul... ju eluwaim fees?!“

„Bist ikka on, ega mind muidu Mudawannide linna komisjariks määratud.“

—KX—

füüdlase ees alamohwiter tagurpidi ja hoidis füüdlase poole mädegatera. Nii pidi iga hoop pihta sattuma. Salawäes olid kaseriisid tarwitusel, ratsawäes folgiti hobuserihmaga. See trahw ei olnud aga autu.

Autu oli timuka poolt peksasaamine.

Kui füüdlane kasklummendwiis, wiisklummend või ka sada lepihoopi pidi saama, si seati ta kahe rea soldatite mõhile, ja trahw anti talle kahe alamohwiteri poolt kätte. Karisamine oli nii toores, et füüdlased pärast kas surid või eluag pödesid, nagu seda isegi tolleagised kirjad pajatavad.

Mõni kindral kästis soldatid peksta, et nad siis teaksid, mis peks dike tähendab. Salka kuningas Friedrich Suur oli peksu wastu, sest ta ütles: „Eih:soldatite seas on samasugused inimesed, nagu meilegi.“ Kuid alles 19. aastajada kaotas selle karistuse Salka sõjawäest.

Wanad kirjod räägivad, et füüdlaste kõrwad ja filmad maha kistud, sest see trahw parandanud wäesjookfikuid parimine, kui ülespoomine. Mõni lord tehtud seda isegi poomise eel. Selle peale waatamata ütles Friedrich Suur oma töös „Antimaachivell“, et sõjawäest põgenemine moodi olla läinud.

Soldatite karistuste kolmas kategoria olid surmanuhtlused: poomise, ratta- ja mädegasurn. Uuem surm aga oli mahalaskmine, mis ju 17. aastajaja lõpul wõidule pääses ja millest teatati, et see aus surm olla, millele isegi luidas lord ja kohus matus wõis järgneda. Kuigi seda trahwi kiideti, oli igas wäesjas oma kaasaawetaw wõllas olemas. Kui polgud lahingus arad olid olnud, siis lasti ohwiterid ja ülemad maha, kuna soldatid oma elu üle loofi heitsid. Iga kümnes poodi üles. Keiserlik Madelowi polk detsemberiti sarnasel moel Rodzanis Böömimaal a. 1642. Timukas rõletas polgu lipu ära, ohwiteride mägedad murti kätti ja iga kümnes mees soldatite seas poodi üles; ohwiterid lasti aga lõik maha. Ü ejaänud mehi aga nimetati „kelmideks“. Kui Subertusburi rahu järgi Hallses garnisoneriw „würft Bernburi“ polk mäsfama löi, kästis Friedrich Suur: „et

mäsualgaja rattasurma sureks, ta kuustest abilist pidid ülespoobud saama, lõik teised aga 12 - 24 läbi lipu jooksma.“

Tarwitusel olid ka aualandamise trahwid, mis isegi meie ajani on püsinud.

Mehelaswatus on sõjawäelise kaswatusel algndue; tema huwis on lubatud kõige karmimad karistused.

Kui sõjawäe seadusi Salka maapäewal taheti muuta (pime arest, lõwa laud, wee ja leiwaga pidid kaotatud saama), siis ütles Kollife:

„Mihugune arest on suur heategu wihma ja lume käes seiswatele wahisoldatitele, sest nad on sunnitud lõik ära kannatama. Kõwal laual mogamine olla toores. Kuid ometi mõistame selle karistuse igale süütale soldatitele, kes wahile läheb. Asi on wahisoldatil veel hullem: ta kutsutakse iga nelja tunni tagant jälle wälja, kus ta wihma ja lume käes kaks tundi peab mööda saatma. See arest on veel kergegi!“

—u—

Sõjameeste terwitused.

Cesti kodu, Cesti päike, Cesti muld! Uga teile, meie wanemad, wennad, õed ja Cesti õrnem sugu, kes teie selle päikese poistel Cesti kodu edasi ehitate, soowime jõudu ja terwiist tööks, ja ka rõemsaid jõulupäibi. Aug. Johannson, Gustaw Wisnapuu Tart m.; Heinrich Hindrichson Pärn. m.; Oskar Käär Rakw. m. 1-ый Эстонский полкъ 10 рота.

Soowime kõigile kodumaa neiudele ükirdemjaid jõuluid ja palume neiusi nii lahkled olla ja meile jõulukingituseks mõni kirjokene saata. Dotma jäädes: J. Tomp, E. Sangholts, J. Hendrikson, O. Käär.

Adress: 1-ый Эстонский полкъ 10-ая рота 1-ый взводъ.

Weel omas kodus.

17. detf. 1917.]

Armas Onu! Meie Mats,
 Olen sinu ristilats.
 Sellepärast saadan ma
 Oma piibi Sulle ka
 Jõulu kingiks, võta ta.
 Kuid mis mulle kingid sa?

Meil on päris kurvad piibad,
 Ütstatõid kus poole lähed.
 Kuskilt jõulumeeft ei leia.
 Olen läbi otsind aia,
 Põõningu ja talli, lauda,
 Kadunud tui pörguhauda.
 Wiimats isa ütles seda,
 Et nad kinni püüdnud teda,
 Oeldes: et ta suur burshui,
 Seft tal taskus olnud sai!
 Wiinuvad ta Tall'nasse
 Konfistoori kohtusse.
 Rõige jõuluvärgiga
 Kompveel', präänikutega.
 Mina aga kardan seda.

Et nad materdawad teba —
 Sõõwad ära laste kingid,
 Meie worstid, täid, singid,
 Mida ilka meie maal,
 Salme iga jõulu a'al.
 Selle kurwa tujuga
 Rüpetafin pränika,
 Kes näeb wälja seda nägu,
 Nagu kila tiislaar kagu,
 Kes nüüd on me' walla sees
 Rõige tähtsam ninamees.
 Karja-Gusti tema abi,
 Kuulsaks saand ka tema läbi,
 Käib nüüd pereft — peresse,
 Sõõb ja joob tui intime.
 Ainult selle wahega,
 Et ei koptat matsa ta.
 Siis weel kahjalged hundid
 Käiwad ümber nagu tondid,
 Wiivad lõil, mis lahtine,
 Ära oma pesasse.
 Palju kirjutada oleks —
 Paremt tui Sa ise tuleks
 Meid ka korra waatama,
 Selles hädas trööstima.
 Soowin, et Sa unes näeksid
 „Worstirõngast“. Ja ta säeksid —
 Mõttes latte rippuma.
 Seda jõuluts soowin ma.
 Sinu ristitütar
 Linda.

Kui kalender jassil läks.

„Plesbet! Kas ja worsti lõhna tunned?“
 „Ei, wanaema.“
 „Siis on weel aega jõuludeni küllalt. —“

*
 „Banaema! Kas minule jõulumeeft ei tulegi?“
 „Ei, laps! Soldatid pidasid ta tee peal kinni ja wõtsi-
 wad lõil ära, mis ta sulle tuua tahtis.“
 „Kas kuuse kah?“
 „On näljaga ennemalgi puid rõõwitud.“

Neil ei ole niipalju raha.

„Terwed päewad läbi saadate restoranides mööda. Kas te ei lardo, et wõlajaldayad teid siit tabada wõiwad?“
 „Minu wõlajaldayatel ei ole nii palju raha, et restoranides täia.“

Amori teekond jõuluööl.

Wallatu, wäike Amor walmistas täna maa peale ni-neluts ette. Ta toppis ohtraste lastematerjali oma noolte-kotti, ette teades, et täna öösel rohkesti tööd tuleb, ja waatas üle pilwete ääre alla maa peale. Ilm hakkas juba pimedaks minema. Maa peal lüüsi siin ja seal tulekilmad põlema; kirikust wõlas rahwahulil wälja ja tõttas mööda uulitsaid laiali, et kodus jõuluõhtut mõnusalt mööda saata.

„Müüd on paras aeg minna,“ sõnas Amor ja seadis tiitwad pila teekonna tarwis lorda. Nooltekotti selga wisa-tes, libises ta kergeste oma kuldsest kodust wälja ja hõljus pilwetewallast jõuluid pühitsema maa peale.

Ilm oli kälml ja wainne. Kuu paistis sinakas-mustast taewast ja tähed wirwendasid. All maa peal aga walgenbas ja säras wärskelt sadanud lumi, mis silebalt, kui waip üle maa, majadele ja uulitsatele oli laotatud.

Maa peale jõudes, jäi Amor mõtlema, kuhu kõige efitte pöörata. Ta waatas lähedal olewast aknast kisse, kus laste rõemus lauluhääl kõlas ja jõulupuud säras. Umber puu seisis perekond ja kõikide filmad olid särawate küünalde poole pööratud.

Inimeste nägudelt paistis iiksmeel ja armastus, laste nägudelt õnnetus.

„Sia pole mind tarwis,“ sofstas Amor ja lendas, tiitwadega kergelt lahistates, üle maja teinepoole uulitsale. Siin oli sinna waesem jagu.

Kusagilt kostsid sõimusõnad, wandumine ja naisterahwa nutt. Amor tõttas kiireste sennapoole. Läbi aknalaasi

nägi ta wihast tödlist, kes oma naist armutalt peffis selle eest, et see laiad oli liiga kauaks ahju jätnud, kus need ära tõrwenud.

Nähes, kudas hull kallist materjali raisku läheb, polnud mehe wihal piiri.

„Siin juba läheb mind tarwis,“ sofstas Amor ja, nooltekotist noolt wõttes, lasi selle kiireste riidlejate poole teele. Mehe käsi, mis weel lord naist pidi lööma, langes jõuetult alla; näo pealt kadus wiha ja, pahaselt urisedes, läks ta jõulupuud juure, mis ühes nurgas laua peal seisis.

„Tarwis oleks küünlad põlema süüdata ja lapsed tuppä kutsuda,“ sõnas ta. „Saiaid pane ära, eht sünniwad süüa.“
 Naine waatas imestanult mehe peale, kohendas oma lahti läinud juukseid ja tõttas kiireste mehe käsku täitma. Mõne minuti pärast piratas rõemus laste kari jõulupuud sisse ja wanemad waatasid õnnetusmufes nende rõemu pealt. Riidu tui poleks olnudki.

Amor noogutas rahulolles pead ja lendas edasi. —
 See lord oli tal wanapoisi Jõesuu korter eesmärgiks.

Läbi lukuaugu lipsatas ta Jõesuu tuppä ja waatas ringi. Soas polnud pühade ettewalmistusest juttugi. Kõik oli niisamajaguses torratufes, kui harilikult.

Minult ühes nurgas seinaprao wahale pistetult seisis kuuseots, millele suur küünal wõltsu otja seotud. See oli Jõesuu ainutene jõulude tundemärk. Kurwalt istus ta ahju-juure ees ja tegi parajaste tuld pliida alla, et natukene tuba joendada.

Amor naeratas ja lipsas filmapilgulks toast wälja, et tõrwalolewasse korterisse pilku heita. Seal elas õmbleja Hallita, kellel aastad ta juba wanatüdrukute nime annud.

Amor tegi kawala näo ja tõmmas nooltekotist kaks kõige terawamat noolt wälja. Wibu pingule tõmmates, lasi ta nendest ühe wanapoisi tuppä lendu ja teise wanatüdruku korterisse. Siis lipsas ta karmeste afende taha, ja noolte mõju tähele panna.

Wanapoisi seadis tuld ahjus, mis wägise kippus ära kustuma, ja katkus uut tikku põlema tõmmata. Tikk särtsus ja kustus filmapilk. Jõesuu tahtis toost ut tikku wõtta, aga toos oli wist tühi, sest ta tegi tujase näo ja paistas karbi kustunud ahju.

Natuke aega mõtles wanapois, waatas pimedasse ahju ja siis naabruje toa poole, kahtles natuke, ja astus toast wälja. Urganitult koputas ta neuu Hallita korteri ukse peale.

„Kas te ei wõikts mulle mitte tikku lubada,“ küsis Jõesuu kohmetanult. „Mul jat toos tühjats ja uue unustasin walnis ostmata.“

„Oh, hea meelega,“ wastas neuu Hallit punastades ja ulatas lahkest wanapoisile tikutoosi.

Ja nii algas.

Natukese aja pärast koputas neuu Hallit wanapoisi Jõesuu ukse peale ja küsis, kas sel mitte mõni huwitaw juturuumat ei oleks, sest aeg olla kangeste igaw.

Warsti aitas juba wanapois wanatüdruku toas jõulupuud põletada ja õhtu läks neil nii kiireste mööda, et ei näinudki. Eõpuls olid muidugi kõiklugu tõotused, mille eesmärk abielu pidi olema.

Amor rändas edasi; uksest ukse taha ja aknast-akna taha. Kus tarwis, ei unustanud ta nooli lendu lastmast. Palju paarist tegi ta õnnelikuks; paljud südamed leidisid sel õöl teineteist; paljud leppisid ja hakkasid uueste armastama. Kui nooltekott tühi, tõttas Amor kodu poole. Oli juba hommiku. Tõusew päike hakkas taewasjerwa punatats kul-dama. Uulitsatel sõistades mõned warased woormehed, kes täna head teenistust lootisid leida.

See peal juhtus Amor jõuluwanaga kokku, kes ka tüh-jade kottidega ja õnneliku näoga kodu poole sammus.

„Mitu inimest ja täna õnnelikuks tegid?“ küsis jõuluwana lõbusalt.

„Oh, palju,“ wastas Amor.

„Ja mina ka. Paljud lapsed näewad minust, mängu-asju kaenlas hoides, praegu und.“

Amor ja jõuluwana sammusid rõõmsalt juttu westes kodu poole.

E. Riismann.

Nii need sõbrad on . . .

„Tead sa, ma sain täna N. N-ga kokku, ta tuli Amerikast tagasi, on hirmus muutunud..
teda ei wõi äraagi tunda enam . . .“

„Kaua ta siis Amerikas oli?“

„Lähtat kolm . . .“

„Kas selle ajaga siis wõib sedawõrd muutuda?“

„Aga ta kaotas seal terve oma waranduse!“

„Niisugusel juhtumisel on sul õigus: teda ei tõhigi enam äratunda . . .“

Sinine prilliant.

L. Bistoni järele -Im.

Niiskes pimeduses kaldaäärjel jorutas pingi peal istuw
naisterahwas joobnud häälega:

„Oleks ma rikas
ja oleks mul raha,
Siis poleks see elu
küll wist mitte nii paha . . .“

Wõõda sammus aegamisi, uuriwalt ringi waadates,
keegi lehaas isand.

„Tere, Gores,“ sõnas naisterahwas.

Isand pööras tagasi. Aga mitte selle armetu, lange-
nud naisolewuse peale ei waadanud ta. Ta astus pingi
otsa peal liikutawa mehe poole, kel ajast koltunud pallit
seljas ja haleda wälimusfega saapad jalas.

„Bacsho, kallid sõber! Oled fina see?“ sõnas jalutaja
ärewa häälega.

Paljasjalgne tõmmas enese rahutult kõssi, waatas pa-

haseft isanda peale, raputas pead ja pomises midagi, millest
aga wõimata oli aru saada.

Isandamees kumardas weidi, et tema kahwatut, aja-
mata nägu paremine näha.

„Jumal hoidtu! See on ju tõeste Immi Bacsho!“
sõnas ta.

Naisterahwas, kes kõigest sellest wähematti wälja ei
teinud, a'gas uueste:

„Oleks ma rikas
ja oleks mul raha,
Siis poleks see elu
küll wist mitte nii paha . . .“

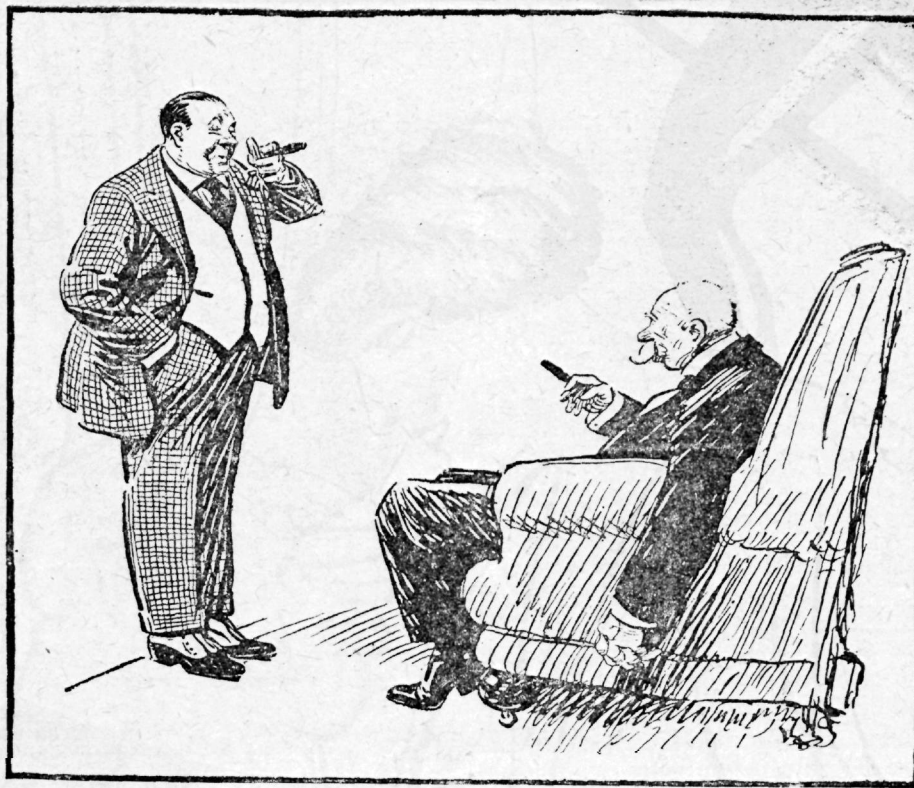
„Immi,“ palus isandamees, „kas ja tõeste häbened
oma sõbraga tegemist teha? Mina olen ju Sidney Coloch.
Wõi oled ja minu ära unustanud? Katsju õige meelde
tuletada.“

Paljasjalgne lüi uueste filmad pahaseft ules. Seal aga
tuli tema näol äkki kawal ilme nähtawale.

„Tule kaasa,“ palus isandamees edasi. „Lähme. Eõdd
minu juures õhtust. Kuuled, Immi?“

Paljasjalgne tõusis waewaga ules. Ta oli wihmast

Ametiuhkus.

„Nii siis: teie võtate väikse pinsli, lastate rohuvedeliku sisse, mis ma teile välja kirjutan, ja määrite sellega kolm korda päevas oma poja nina. Oskate seda teha?“

„Oh, olge itka, doktor, miks ma ei peaks ostama? Ma olen ju kunstmaaler!“

lähimärg ja lõdifes küllma päcast, kuid filmad ei kaotanud siiski oma kavalat ilmet.

„Kudas minu nimi pidi olema?“ küsis ta lähisewa häälega.

„Immi Bacsho, wana eesl. Tahad ja õige oma uhkust üles näidata? Eks siis ättele parem, et sa Sidney Colvayt ülekülbse ei tunne.“

„Mistarwis siis nii,“ ruttas paljasjalgne wähele. „Ma tundsin teid kohe ära. Ja ega siis õhtusööd ning mõni klaasi täis midagi kuuma mulle wastumeest pole.“

„Nii on hea, Immi!“ ja Colvay filmad lõõwad prilliklaaside taga wäikust. „Ma olen itka weel poisimees. Aga tead, kes praegu minu juures wiidib? Aldgy Wadwood? Wõi tahad jällegi ütelda, et sina ka teda enam ei mäleta?“

„Wadwood?“ kordas hulgus segaselt. „Ma ei mäleta tõeste mitte. Aga wabest ei tunnegi ta mind ära?“

„Eks me näe! Nüüd aga lähme! Ma ei ela siit kuigi laugel.“

Hulguse kae alt kinni wõttes asus ta temaga teele. Kui nad minutit kümme lähje uulitsaid mööda edasi olid sammunud, pööras Colvay kufagil küsa langi alla, kus nad õue peale wälja jõudsid. Siin awas Colvay wõtmega õue

ukse ja astus nõrgalt walgustatud koridori.

„Roh, olemegi kohal,“ hüüdis ta rõemjalt ja lüdi koridori otsas ukse lahti. „Astu sisse!“

Tugitoolis naisterahwas largas üles:

„Bagana pihla, kelle siis sina siia tood, wanamees?“

„Wiisakamalt, wiisakamalt, Aldgy,“ naeratas Colvay.

„Kas ja siis oma wana wana seltstmeest ära ei tunnegi?“

Ta wedas wastutõrkuwa hulguse kätt pidi sisse ja pani ta tugitooli peale istuma.

„Roh, kas ja weelgi ära ei tunne?“

„Wana seltstmees,“ kordas Wadwood jälkusega. „Pöördagu mind kas wõi üles — aga ära ma teda ei tunne.“

Hulgus hakkas ennast waewaga üles ajama.

„Ma lähen,“ lähises ta. „Ma ütlesin ju teile, et...“

„Istu aga paigal,“ hüüdis Colvay, ja pööras Wadwoodi poole: „Ja häälest ei tunne ka mitte ära?“

Wadwoodi juu läts lahti; näha oli, et ta enesele midagi meelde püüdis tuletada.

„Ega see ometi... Bacsho ei ole?“

„No, kes siis muu, kui mitte tema?“ hüüdis Colvay, rõemjalt küsa kottu küles.

„Sumalute!“ sõnas Wadwood, tugitoolis kõstawat hulgust tunnistades.

„Oled ja rahul, et ma tema sija tõin?“

„Die terwe tulemast, Immi,“ ütles Wadwood wastuse asemel wärisewa häälega.

Hulgus heitis tema peale kelmika pilgu ja waatas ringi, nagu millegi üle järele mõtles.

„Seaküll,“ sõnas ta wiimaks lõntsi. „Ma usun teid.“ Colvay tõi laua peale küllma linnupraadi, sinli ja wiina.

„Soapoihi lahkisin ma terwets böds wälja,“ seletas ta, ajas ruttu piirituselambi peal wee leema ja segas seda põletatud wiinaga. „Joo kõigepealt seda, Immi. Küll siis küllmaräinad wähemaks jääwad.“

Kui siis söögi kallale asuti, tuli ilmsiks, kui wäsinud küllaline oli. Wastu leendas lahwel ta kääst kolinal pörandale, pea wajus rinnale ja ta jäi rahulikult magama.

„Juba magab,“ pomises Colvay. „Ma kostitaksin teda küll õige hästi. Waleliit niisugune. Ta oli minuga ilma

pilema jututa nõus, et tema Immi Bacsho on, keda ole-
masti pole olnud."

Wadwood hakkas naerma.

"Ega te talle wiina sisse liig palju pulbrit ei seganud?"

"Ei usu. Ta magab oma tats tundi ilusaste ära.
Nüüd aga tööle."

Eleitrit ära kustutades, vaatas Colvay ainalt wälja.
Kui ta meelemärgusega küllaline oma filmad oleks awanud,
oleks ta inimestega näinud, et maja eestkülj kaldaäärtele
wälja läib, ja pind, mille peal ta istus, läte paistis. Col-
vay oli tema teisest küljest ringi sira toonud.

"Kaldaäärstel ei ole inimesehingegi näha," sõnas Colvay.

Ta süütas uueste elektri põlema. Wadwood hoidis täes
hiigla priilanti, toredat, sojirikarwa kiwi.

"Imeilus asi," sõnas ta endamisi, kalliskivi filmitsedes.

"Tema wäärtus on vähemalt oma seitse tuhat naelster-
lingi, Colvay?"

See lõttas sel ajal hulguise palitu woodrit ja nurki kää-
ridEGA lahti.

"Sin on puuwilj," ütles ta. "Selle sisse on hästi hea
ära peita. Diele nõus?"

"Tehte aga oma hõõd edasi," wastas Wadwood.

Kui Colvay kiwi woodrit wahela toppinud ja awause
nõelaga jõe tähelepanematalt kinni oli ndelunud, haarasid
mõlemad oma küllalisel, tel seejuures filmad pärani lahti
wajusid, tärest ja jalust kiwi ja tassid ta minema.

"Ta on ju suremas!" kohtus Wadwood ära.

"Pole wiga. Küllap ta juba toibub!" wastas Colvay.

"Aga nüüd ruttu! Meie paneme ju endi pead kaalu peale."

Nad ajetasid meelemärgusega hulguise sama pingi peale
kaldaäärstel istuma, kus ta ennegi oli istunud, ja lätsid
minema.

Wihma sadas edasi. Jõest leklis udu alles.

"Meie tegime midagi pöbrast," sõnas Wadwood,
kui nad tuppaga tagasi olid jõudnud. "Kui aga —"

"Tühja tah! Temaga ei sünni midagi," wastas Col-
vay ennaft kamina juures soendades. "Kuid lugu iseneft
on küll meeleheitlik. Süüdi olete teie, kui juin illeilidse
teegi süüdi on. Et teie misstriss Goldbatist tema imeilusa
finje priilandi üle löite — selle eest ma teid liidan. Kuid
selleks peab küll lausa lool diema, et temaga minu juurde
ilmuda. Teie, armas Wadwood, tegite alles esimese, kuigi
õnnestanud katse wäärtasjade rõõwimise kunstis, mina aga
olen selles asjas juba täieste kahtluse alla langenud. Tõst
ju on, minu wastu kõnele ainult see, et ma neis korteri-
tes olen käinud, kuft wäärtasjad ära kadusid, kuid siiski
tunnen ma selgeste, et minu peale õige kahtlase pilguga
waadatakse. Kui aga lugu juba niitangel on, siis on lee
minasjurtullist kallihinnaline kiwi minu korteris mulle ai-
nult kõge suuremaks hädaohuks. Ja nüüd, kus ma ise-
äransis etewaattlik olen, et minu peale langenud kahtlusele
mahti anda ära aurata, ilmub minu sõber Wadwood nii-
suguse saagiga, et selle üle ije masuritate tuningal kademeel
hakkats."

"Wannun teile, Colvay, ainult juhtumine tegi mind
wargats," sõnas Wadwood ärewalt. "Ma olin täna mis-
triss Goldbati juures ballipidu peal. Saamatu kawaler
kiskus kogemata kuldleti kaiki, ja kiwi kuttus põrandale.
Misstriss Goldbat wiis kiwi lohe oma tuppaga. Ma tundsin
wähimust ja lätsin warsti peale seda minema. Mulkjal oli
pime, nagu kaewus. Wihm oli isegi kasid ja korad ulu-
alla peletanud. Maja juures olid parajaste umberehitamise
tööd käsil. Ma jutustasin enesele mõttes ette, kui kerge oleks
telingist mööda ütskõit misjugasesse tuppaga peaseda. Ma ei
suunnanud kusatusele wastu panno, wõnifin telingit mööda
alles, murdsin atnal riitwi eest ja tungifin tuppaga. Seal
murdsin ma kirjutustalal tats sahtlit lahti, leidfin kiwi
ja wiifin ta minema. Kodus kohtusin ära. Ma tundfin
meeletut tungi teid näha. Ma teadfin, et teie selle asjaga
paremine hakkama saate, kui mina. Teie ... hm ... elukutse
ei ole mulle saladus. Kui mitu korda ei awatlenud teie
mind omale abitaafiks astuma. Ja nüüd tulingi ma teie
juurde. Kui te aga priilanti oma juurde ei tahinud jätta,
miis ei lastnud teie mind siis enese juures hoida?"

"Teie enese juures?" päris Colvay kihwtise pillega.

Kiri sõjawäljalt „armsamale“.

"Sihistalt sellepärast, et teie esimest korda erutatud südame-
tunnistus teid sundinud oleks juba järgmisel hommikul kiwi
tagasi wiima. Ma kõnelesin teiega, et te tema sira löite,
kuid temast ilma jääda ei taha ma mingil tingimisel. Rin-
del on, et weidi aja pärast politsei minu juures läbiotlmise
toime paneb, nimelt sel põhjusel, et Albany Wadwood, kes
nii wara misstriss Goldbati ballipidult lahtus, lohe peale
seda minule küllaskäigu tegi ..."

"Aga kuidas teada saadakse? ..."

"Politsei-inspektor Tradsway on asjast igatahes juba
haisu ninasse saanud. Ma tunnen teda. Sellepärast olin
ma sunnitud ajawilimata priilanti mõne kolmanda istu
kätte edasi toimetama. Ja seda ma ka tegin, nagu te
juba teate."

"Aga kas teda siis kuidagi leifiti ära ei saanud peita?"
"Seitsmetuhanda naelsterlingist priilanti ära peita? Teie
ei tea küll tõeste mitte, mis te kõnelete?"

"Aga nüüd ei tohi meie seda hulguist mitte filmist
kaotada ..."

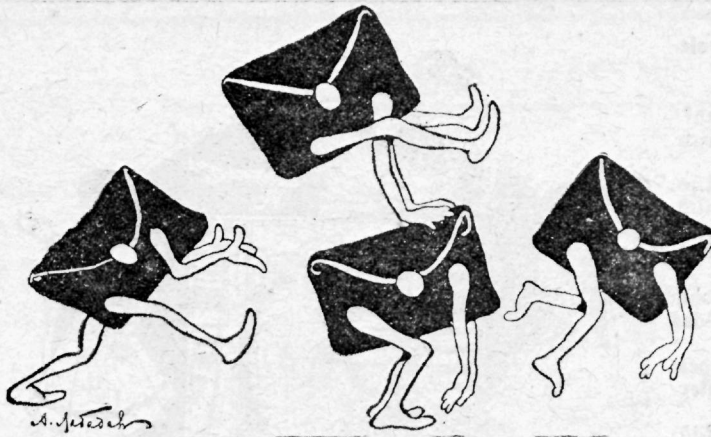
"Meie? Tahsite wist ütelda: Teie priilanti pole mi-
nule enam olemas ... pooleks aastaks mitte! Kuid teie
peate meie küllalift tõeste filmas pidama, ja kui te seda
mitte ei tee, wõib wäga hõlpsaste juhtuda, et ma teid ära
tapan. Wanas paigas alles ärgates jääb see hulguis tin-
gimata arwama, et ta loгу selle loo ainult unes nägi.
Ma mõtlesin selle pettemängu selleks wälja, et ta meid ku-
ritahlikutes piilietes kahtlustama oleks wõinud hakata, ja
kes teab, millega lugu siis oleks wõinud lõppeda. Aga
waadate, tema palitu küljest on minu riiete peale wett
tilkunud ..."

"Teie ekfite," sõnas kellegi rahulil hää. "See on põ-
letatud wiina täpp."

Wadwood pöbras enese tooli peal ümber, seejuures
näost täieste rohelisteks muutudes. Colvay tardus soola-
sambats.

"Ukse peal seifis nende paljasjalgne küllaline.

"Kui te minu juurde tulite, pidasin ma parajaste teie
korteri filmas. Nüüd tean ma kõik. Ma olen wäga ra-
hul, minu herrad," ütles politsei-inspektor
Tradsway.

Runa Tallinn teistest linnadest isoleeritud on, siis on jõulu-õnne-soovi kirjad otsejooksul teinud isooma jalgabel sinna mattato.

Rehm rätsep.

Arabia muinasjutt.

Suurel mehel tulus kuub lõhki, ja ta kutsus Labatani, kõige osavama rätsepa termes linnas, oma juure ja käskis teda tuue ära paigata.

Labatan täitis kasku ja tahtis kuube juba tagasi wiia, kuid seal hakkas kuub talle niivõrd meeldima, et tema enefele selga tõmmas. Siis waatles ta ennast peeglist ja sõnas:

„Selles kullatud kuues paistan ma nii ilus ja tore wälja, et tema peremeesli ennast minuga võrrelda ei suuda. Ei, kuube ma seljast enam ära ei võta. Arwaku lõik, et ta mina suur mees olen, ja kumardagu minu ees maani.“

Ja kartlikult ringi luurates, lahkus ta oma majast ja pööras juure tee peale. Raua käis ta ja wälis wiimaks ära, ostis siis wiimse rahaga lahja hobusetronu ja rufutas edasi, ilma et isegi oleks teadnud, kuhu.

Peagi jõudis talle toreda tätu seljas keegi noor reisu-mees järele, kellega ta kohe sõprust tegi. Noormees oli otsetõhene ja awalik, ja jutustas Labatanile puhtajäädamiselt ära, et teda Omarits hiiutawat, et ta sultani poeg ja troonipärija o'emat, ja et ta peale mitmeaastast eemal wiibimist oma isa juure sõitwat.

„Mõtle ainult,“ ütles ta rätsepale, „minu oma lihane isa ei ole terwel eluajal mind veel lordagi näinud. Waewalt olin ma ilmale tulnud, kui talle täpitargad ette kuulutasid, et kui ma isamajast jään, mind juur õnnetus tabab. Ta laskis minu Elfi-bei, minu onu, juure saata, kus ma ta eilase päewani elasin. Täna sain ma kaitsüm-mend aastat wanaks, ja nüüd sõidan ma oma isa vaatama.“

„Aga kudas siis sultan ära tunneb, et sa tõeste tema lihane poeg oled?“ küsis Labatan nooreltmehelt.

„Wäga lihtsalt!“ wastas see. „Ma näitan talle seda püeoda siin ja sõnan seejuures sügawa kumardusega: „See, teda sa o'fid, — seifab sinu ees“. Nii oli meie wahel juba enne toku räägitud.“

Seal sai Labatan Omari üle kadedaks, ja kui õõ kätte jõudis ning wäsinud Omar magama uinus, warastas Labatan tema kalliwääruslike püeoda ära, hüppas tema hobuse selga ja kihutas minema, nagu tuulispaat.

Ea ei puhanud päewal ega ööl, waid kihutas ühte-joodu edasi, kuni ta wiimaks taugel kõrbes oasi nägi, kus falk toredas riides ratsaniikka asus. Lähemale jõudes, fil-mas ta salga seas kohe uhke wälimusega hallihabemeliselt wanameest, kelles ta sultani ära arwas tundwat Laba-tan hüppas hobuse seljast ja kumardas aupatlikult wanamehe poole, seejuures järgmistele sõnadega talle Omari püeoda ulatades:

„See, teda sa o'fid, seifab sinu ees.“

„Wanamees hüüdis rõemfalt walju häälega;

„Mu ja kiitus Allahile, kes minu poega hoidnud!“

Ja rõemu pärast nuttes, kallistas ja suudles ta La-batani.

Rätsepat liigutas sultani rõem, ja tal hakkas filmapilgulks häbi, et wanameest pettis.

Õhtu eel tuli Labatani hobusetronu seljas kom-berdades, sultani päris poeg Omar tauguses nähta-wale. Ta wehkis kättega ja tarjus:

„Urge uskuge seda telmi, kes minult minu nime, püeoda ja hobuse warastas! Mina olen sultani poeg, mina olen Omar; see mees seal on aga alatu telm ja petis!“

Ja Labatani hobusetronu seljast maha ronides, asus ta wihaga arwatama sultani poja kallale. Sul-tan ja tema lähedased filmitsefid arusaamatuses tulijast ilma et nad teadnud oleksid, mida temast arwata. Kuid kawal Labatan ei kaotanud meelesind-lust. Ta kehitas ainult õlast ja ütles:

„Ära pahanda selle meeletu peale, isa. Ma tunnen teda juba ammuft-aega. See on armetu nõrgameelne. Niisuguste wastu peab lahke ja taastundlik olema, ega tohi neid mitte karistada.“

Neid sõnu kuuldes sai Omar weel wihafemaks ja targas, ennast täieste unustades, petise kallale, kuid due-kondlased jõudsid teda tagasi hoida.

„Ma näen, minu poeg, et sul õigus on!“ sõnas Laba-tan sultanile. „Jah, see mees on tõeste nõrgameelne. Seda tuleks dieiti küll õige tubliste karista ja minema kihutada, aga olgu nii, nagu sina tahad — ma olen sinu wastu armuline.“

Ta kutsus oma mustanahalised orjad ja käskis nad Omari kinni siduda, taameli selga asetada ja kätju paleesse wiia:

„Wahest suudatwad minu ihuarkid teda weel sellest hirmsast haigusest peasta.“

Karawan asus uueste teele. Kui wiimaks peale pikka rändamist pealinna jõuti, oli linn mitmewärwiliste lippu-dega ehitud, ja rõemjad rahwahulgad terwitafid petist rätsepat, arwates, et ta tõeste sultani poeg ja troonipärija on. Patsi peale oli tore telk üles lõõdud, milles kullatud troonil sultani naine — Omari ema — istus ja põlswa sūdamega oma armastatud poega ootas, kes tema juurest weel rinnalapsena ära oli wiidud.

Sultan wiis Labatani tema juure ja sõnas:

„Rõemusta ometi, armas naine Ma tõin sinu juure meie poja, teda me niikaua taga olime igatsenud.“

Sultani naine aga hüüdis, rätsepa peale waadates, wahult ja kindlalt:

„Ei, see ei ole minu poeg, ma tean seda! Ma olen oma poega sagedaste unes näinud. Tema nägu ei ole see mitte. Ei, see on wõeras inimene!“

„Naine, sinu sõnad ei ole mõistlikud!“ ütles sultan, ossaefist tortsutades. „Mistarwis kõneled ja mingisugus-teft segastest unenägudeft sel ajal, kus sinu ees meie poeg seifab, seejama, talle pärast ja niipalju palwetanud ja nut-nud oled.“

Korruga hakkasid telgi siidiriidest seinad wärsfema, siisefäigu juures kuulduks kisa, ja wahtibest tagasihoiult tormas sultani poeg Omar siise ja hüüdis, isa poole pöö-rates, nuukfudes:

„O, halastawata isa, miiks piinad sa oma waest poega? Pareml lafe mind kohe surmata, kuid ära warja mind mitte oma lihase ema eest.“

Waewalt oli sultani naine Omari filmanud, kui ta tema juurde ruttas ja hüüdis:

„Minu armas, kaua oodatud poeg! Sind, sind olen ma unes näinud, ma tunnen, ma tean, et sa — minu poeg oled!“

Ja wõttis tema kaela ümbert kinni ja andis talle juud. Sultan sai wihaleks ja andis oma orjalede kisu nuukfuma noormehe wälja wiia, teda hirmsaste karistada ahwardades, kui ta weel lordti peats julgema ennast sul-

tanipojaks nimetada. Oma abitaasa südanthestawatest palwetest ei teinud sultan wähematti wälja.

Selle peale taotas Omari ema meelemärluse, ja ta kanti paleesse. Ema süda tundis, et Omar tema lihane poeg oli, Labakan aga alatu petis ja kelmi, aga kudas suutis ta walest pimesatub, kangelaelsele sultanile töde selgete teha? Raua murdis ta pead, pidas oma duelondlastega nõu, ja mõtles wiimaks järgmise plaani wälja:

Sa läks sultani juurde ja sõnas:

„O, kord ja kallimeelne sultan! Rahusta minu emasüdan. Ma olen rüemusind uskuma, et noormees, kelle sa minu juurde töid, meie poeg on. Aga kas armastab tema mind ta nii, nagu poeg oma ema peab armastama? Luba mind katset teha, kumb neist mõlemist noorestmehest, kes andid minu poegadeks nimetawad, mind töisse, õrna pojaarmastufega armastab. Selle siis tunnistan mina oma pojaks.“

„Olgu nii, nagu sina tahad,“ lausus sultan rüemustades, et tema naine Labakani enesest enam ära ei tõuka. „Aga kudas tahad sa nende armastuse üle selgufele jõuda?“

„Ma annan neile mõne raske ülesande ja waatan, kumb neist selle paremine täidab.“

„Ja misfugune see ülesanne on?“

„Ma läsin neid kolme päewa ja kolme õõ jooksul omale tuue walmis õmmelda.“

„Kuue?!“ hüüdis sultan imestu'ega. „Kas siis mehed kuubi õmblewad! Parem annan ma neile mõdegad, et nad oma jõudu wõitfid katfuda.“

„Ei,“ ütles tema abitaasa. „Sa tead, et sõjalised lõbusufed mulle wastumeelt on. Nendest ei saa ma wähematti aru. Parem läsi, et kumbki neist kolme päewa ja kolme õõ jooksul mulle tuue õmblefid, ja waatame, kumb paremine oma töõga toime saab.“

Sultan lehtis õlafi, kutsus Labakani ja ütles:

„Anna andeks, armastatud poeg, ma ei tahaks sind katfete ja proowimistega piinato, kuid minu naine peab — ei tea, miks — tarwilikuf, et sa oma poja-armastust tema wastu tõendafid. Waata aga, et sa wahetpidamata ja hoollega töötafid, nii et kuub talle meeltemõõda oleks.“

Selle järele pandi Omar ja Labakan maa-alustesfe kongidesse kinni, ja kummagile anti töid õmblufetööks tarwilikud asjad.

Labakan oli rüemus ja mureta: ega teda Aleksandrias asjata töige osawamaks rätsepaks peetud. Sa afus hoollega töõle ja meisterdas lähe päewaga sultani naise tarwis ilusa, kuldtikandustega tuue, ja kui sultani naine kolmandal päewal tema juure kongi tuli ühes sultaniga ja töigi oma naisümarbajatega, hüüdis Labakan talle libedalt wastu:

„Noh, emake, meeldib sulle minu kuldtikandustega kuub? Oled sa minu töõga rahul? Usu mind, ifegi sinu õuerättfep ei õstaks nii ilusaf kuube walmis õmmelda! Kas sa nüüd näed, kui õrnalt ja palawalt sinu poeg sind armastab.“

Neid sõnu kuuldes noogutas sultan rüemfalt pead, tema abitaasa aga sõnas rätsepale:

„Tänan sind, armas, kuub on töepoolest hästi tehtud. Näha on, et sa rätsepätööks meister oled. Sa kudas sa õmblemise ometi niifaksti kätte oled õppinud? Kas ei ole imelik, et sina, sultani poeg, nii osawalt kuubi õstad õmmelda?“

Nende sõnadega pööras ta ümber ja astus sultani felftis kõrwalolewasse kongi, kus Omar wiibis.

„Noh, näita siis sina ta oma töõd!“ ütles sultani naine Omarile, „wõid sina oma töõ üle niifama ufte olla.“

„Minul pole midagi nä data,“ wastas Omar wihafelt. „Ma ei ole nõela kättegi wõtnud. Rätsepätööd

Rui lihanael 5 rub. maksab.

Rodanik (enne pühi lihunikule): „Ole hea mees, wõta kas wõi wiimased pühtid, aga anna ometi paar naelagi liha pühadeks!“

pole ma terwel oma eluajal teinud. Esi-bei õpetas mind ainult mõda ja piiti tarwitama, mitte aga õmblusõndela.“

Seda wastust kuuldes ütles sultani naine oma mehele:

„Nüüd näed sa, kumb neist mõlemist — rätsep on.“

Sultan siis mõttes oma pikka hobet ja ei lausunud hulgal ajal sõnagi. Siis langes ta äkki Omarile taela, wõttis tema ümbert kinni ja hüüdis:

„Anna mulle andeks, minu armastatud poeg, et ma sinu enesest ära tõukasin! Rui hõõpfaaste oleksin ma terwe oma eluaja oma pojaks alatut kelmi ja petist pidanud, sina aga oleksid pimedas wangikongis abelates istunud. Minult sinu ema kawalus awas minu filmad. Aga tea, et ma sinu eest kätte tafun. See nurjatu lõpetab weel täna oma elu! Ma lasen tal tohe pea otlast raiuda!“

„Mistariwis?“ ütles Omar. „See on asjata. Niifugufest tublist rätsepast oleks töigil tahju. Ma mõtlefin tema tarwis teiffugufe karistuse wälja. Näed, isa, kui katline ja kulunud minu kuub on. Kutsu Labakan siia ja läsi teda wiibimata mulle uut kuube õmmelda, — see olekski temale siis karistufeks, minule aga suureks rüemuf ja tafuts. Siis aga lasse ta rahuga toju minna, kus teda ema ja naine ootawad.“

Sultan kaelustas oma suuremeelset poega ja ruttas tema palwet täitma.

Unenägu.

A. Weizenberg.

Päewatööst wäsinud, unewoobil, ärkab eluwõitlus-wälil weel kord filmade ette. Ärkab küsimus: „Kas aeg lähed edasi, wõi ta lähed tagurpidi?“ „Ei, aeg ei wõi tagurpidi minna, ta lähed illa edasi.“ „Kas inimlus ja tema edu illa edeneb, wõi ta lähed tagurpidi?“ „Ta lähed tagurpidi.“ „Kudas nii? Sis sa ei ole weel seda ilmatarwust imestelenud, mis töid ülesleidused meile on nähtawale toonud. Nüüd wõib inimene raudteel mõne päewaga üle Europa lennata, ja telegrafsteel mõne tunni wältufel üle ilma mõtteid awalbada.“ „Aga mis wõib ta weel?“ „Sa wõib lühikse ajaga sõjawäljal oma waenlast wõita, tema sõjawäe häwitada ja tema kindlused ja ehitused purustada.“ „Mis weel?“ „Mitte üksnes maa peal ei walitse tema tarlus, ta wõib ta taewatõrguses ning weefõgarufes wõid-

Kapsuwaesjel ajal.

Üks tilgate pühadets maksab sõprade wahel oma sada rubla.

delda! Kas see ei ole edu?" „Ja muidugi. Kui meie haritud ilm ikka püüabid lõhkeaineid ja instrumentiisi üles leiob ja wälja töötab, millega kõige tugewamad ehitused wõib maha lõhutada ja maatafa teha, siis wõib see ka küll wist edu olla, aga mitte kosutaw ning elustaw, waid häwitaw ning suretaw edu. Kui lendurid ilmsüüta inimeste, naiste ja laste peale häwitawaid pommisi pilluwob, siis ei ole see enam wõitlus, waid see on mõrtsukatöö. Kui weelalune poat, ettewaatlikult ning kawalalt, suurele reifjale laewale ligineb ja ta ära wuruštob, ka see olewat meie aja aus wõitlus. Kui siis sadanded kaasinimesed weepinnal elu ja surma wahel wõitlewad, siis läänawad need uue aja wõitlejad oma laewa rahuldatud meeleaga, et nad oma sibile on jõudnud, ümber ja walmistawad uue häwitustöö wastu.

Sarnafed meie uue aja häwitustööd ei wõi meid mitte edasi, waid tagasi. Nad on ainult weel: kes jaksob enam tappa ning häwitada. Wanal toorel ajal wõitlesid rahwused üksteise wastu. Nad ei teadnud weel paremat, sumpatlikumat teed otstada ning leida rahulikeks ühinemiseks. Nende wõitluse siht oli siiski otseohene ja loomulik: nad püüdsid üksteist saaki saada.

Meie haritud ilm teeb oma häwitustööd ka siis weel edasi, kui enam kustult poolt saagi weale lootust ei wõi olla, waid kus siis wimase häwitustöö peale juba nälg ning surm rikkalikku ohwrit nõuowad.

Kui inimesed ise seda häwitawad, mis nad oma töö ning waewaga on kogunud. Kui nad maha lõhward, mis nad ülesse on ehitanud, siis ei ole see enam edu, waid see on togupeidi minek. Inimesel inimese wastu ja rahwal rahwa wastu kustub ikka enam ja enam kaastundmus ja lugupidamine. Ka ilutundmus kipub kustuma ja iluduse asemele pakutakse meile jõleduse pilti. Wist on elu õitse- aeg meie maatera peal juba möödas. Wist kipub tulute

meie maailma kestel kustuma ja meie emale-maa jah-tuma. Ja nii siis kipub kaduma ka inimese südamea see pühakik, elustaw tulute, mis inimesi ühendab is koos hotab? Kõigel on oma eluga, nii ka maailma kogud. Kui see ka miljonid aastaid kestab.

Kuidas on need teised maailmad, mis meie ilma- laotuses näeme? Kas nendel on ka elanikka, kes üksteist rõhward ning tapawad?

Miks ei leia meie ülesleidjad, kes ju taewatõr- gusele ja weelüganufesse teest otswad, ka teed sinna kuu peale, mis nüüd nii ilusti seal aknafestist sisse paistab? Oh lendur, oh igatsused, wiige mind sinna ülesse, ülesse —

„Aga wuhata, magada. Head ööd, kuu ja päike, head ööd kõik maailm — kõik!“

„Kas sa ei ole,“ ütles tema. „Mis nüüd, sest kuu peal ei ole enam tulesädeki!“

„Minu uus feltimees lendur, tahtis siiski tarla mängeida ja hakkas pikalt ja laialt kuu elulugu ette taudma.“

„Kas kuu oli kord elustaw ilmaoogu. Ka tema ümber oli elu ja ilu, rõem ning walud. Ka sin elu- loid kaupmehed ja lühnikud, koolitõrpad ja pesunai- sed, ja nad rõemustasid endid oma kuu-ilma elust.“

„Aga nüüd on kuu kestel ju elustaw tulute kustu- nud, ja tema wiimane tofs wälja auronud.“

„Kas ma ei ütelnud, et ka meie maailmal see wiimane soojus ju ähmerdab wälja aurata.“

„Seda pole weel korda: meie maailm põleb weel. Ja elu tema ümber keeb ka! Ja kõi inimesed seal üksteist tapawad, siis jääb neid elusse ikka weel.“

„Waatlesime siis weel neid lehrifoorneid kullust. Kust tõeste kord tulid ja wistis wälja woolas, mis kuu- eluõudu andis. — Meie maatera on ometi weel elusoojus. Seda tunnistawad meile meie Mesur ja Ana, kust weel tulid ja lõrwa wälja woolab. Siin ei siigine enam midagi, ja kus midagi ei ole, seal on ka kuningasti oma õiguse kaotonud. Siit wõneme küll plehku!“

„Minu kaaslone päästis meie õhuhobuse kalju küljest, ja meie sõitsime edasi.“

„Aga tuhu nüüd?“

„Saseme õige Marxi peale! Ta olewat just meie maa wend ja seal olewat ka inimesi.“

„Wõib olla, et seal ka Europa keelest aru saadakse?“

„Wõib küll olla. Aga ära sa seal kellegile üttele, et meie eesklaled oleme, sest neil on wist juba teada, et eesklaled ning soomklased hirmus jonnakad inimesed on.“

„Kuidas nii? Nad ei ole jonnakad. Ja kui nad seda ka on, siis teadku seda igati, et „jonn on jumalast loodud.“

„Ei mitte, jonn ei ole mitte jumalast, waid kuradist loodud.“

„Mis sa ütled? Kas sina tahad wanasõna tähendus- ümber lükkata?“

„Pea juu! Muidu ma lülkan su warsti oma laewa pealt maha.“

„Ara tee sedo, wend, siis tuleb sul kohtu ees wastutada.“

„Säägu siis, aga ära hakka teinokord minuga oma jonn- ajama. Kuidas wõib ka meie tulewane Eesti riik seista, kui meie sin kahel- ei jalka ühelmeel olla?“

„Jah, õige ta on. Ja wanasõna üttele: „Ühisus teeb tugewaks.“

Nüüd ajasime üksmeeles jälle ilusti juttu edasi. Wõib ju olla, et Jumal ega ka kurat sealjuures süübi ei ole, et

inimesed jonnakad on, niisama weidi nagu selles, et nad sõjamäälil üksteist tapawad.

Wilmati jäin magama, ja ei tea isegi, kui kaua see kestis, kuni mind minu selfimees äratas ja hõikas: „Mars, mars wälja!“

Mina maatlesin ja imestlesin, sest nüüd olin teises ilmas. Rõik oli nii wäga suur ja suurepäraline. Inimesed nii suured ja sirged iustui meie tommed ning kuused, ja puud nii kõrased ja tüsedad, et kümmekond sammugi ärakulus, enne kui puutuwitu ümber ära läia. Rõik oli niiwäga imelik, ja Marsi inimesed imestlesid ka meid ja meie wäiklust.

Kui ma nende sellest rääkisin, et meie maal sõjamääljal wastastikku palju inimesi ära tapetakse, siis nad arwasid meid inimesesõhateks.

Kui ma nende seletasin, et meie maal inimesesõhjad ei o'e, siis nad ei uskunud seba, waid rääkisid: „Miks nad siis inimesi tapawad, kui nad seda liha omelt ei tarwita?“

Raste oli nende seda seletada. Kirjeldatain elawalt nende elu-olu ja wabekorbi meie maakeral, kui äkki nagu must kiinik minu silmade ette langes ja ma ennast õhus hõljuwat tundsin...

* * *

Teen filmad lahti ja leian enda omast lambrikesest. See kõik oli unenägu, unistus.

Kuuwälge asemel särawad nüüd päikesekiired minu aatnakesest kätte, ja äratawad ka uut sifemist walguist.

Weel hülgab ilm ning taewas. Weel soendab püha tulute meie emakese-maad ja elustab meie ilma.

Ra sõda ei wõi enam kaua kesta, ja siis tuleb rohu. Mõnelgi pahal asjal peab ka oma heakälg olema, sellepärast loodame ka, et selle jõleada sõja tagedärg „j ä ä b a w r a h u“ saab olema.

Weel ei ole ilutundmus kustunud, ega endised suured waimud wäikunud, wõi säädawalt surnud.

Sophokles ja Phidias, Shakespearre ja Raphael, Schiller ning Göthe — ja weel teised. Nende waim ei ole weel sfit meie ilmast wäljasurnud. Weel ärkab ka tulewikus mõnigi nende waimus elusse, kellel mõim ilmaelu walgustad ja ehtida.

Zoogiline järeldus.

„Papa, mispärast minu õde läia ei saa?“

„Ta on wäikene.“

„Wäikene. Aga mamma tunnitlell on weel wäiksem, ja kääb! ?...“

Prz.

Makirjaniku poeg.

Isa: „Mis? Sa oled täna jälle terwelt kals lundi kinni istunud! Mis see peab tähendama?“

Poeg (waitib).

Isa: „Nüüd ütlen ma sulle, et see wiimane lord peab olema, eht muidu —!“

Poeg: „Seda ütlen ka mina. Aga nüüd seisab küsimus selles, kuidas sellest üle saada?“

Isa (läratates): Wai! —“

Poeg: „Wäga õige, isa. Ma arwan: meie waitime selle asja jurnuts!“

—AX—

Kellel on, sellele tuakse juurde...

„Mina küll mõtlen, et ega see jõlumees täna meile ei tule. Mis ta sin teeb? Seda ei ole, worsti ei ole lah, ja nii jääme me kompwektest ja kingitustest ilma.“

„Died rumal, pois. Jõlumees tuleb kõigile, ka neile, kellel midagi ei ole, kui nad oga head lapsed on.“

(Mõni tund hiljem.) „Noh, näed nüüd, isa, jõlumees ennast juba ninapidi ei lahe webada. Kui ikka enesel midagi ei ole, et too tema mitte midagi.“

Mõtted pühade eel.

Weil pühad juba ufse ees,
Ruid filmad seiwad rastes wees,
Et jõluworstest haisugi
Ei fattu meie ninasse.
Ra werelätest tribetti
Weel puutunud pole lõhuse.
Ruid werest enesest —
Weil pole tunda p õ u d u.

Üht asja soowiks südamest

Ma Toll'na linnale,
Mis ei too tial katelust
Ra parteimeeslele.
See asi on:
Kui oleks mina wõimumes
Ja istuks roswapoti tees,
Siis tellasepad saadaks ma
Kas kurabit wõi paluma,
Et teeks ta Tall'na kella,
Mis näitab õiget aega.

Me ingliskeeli laulame

Ja palmetame, loeme,
Et: lapsute on sündind,
Reft talwel, pimel ööl
Ja lameb heintel seal
Täht hülgaw, tema peal.
Kui aga praegu oleks
Et üts meil juure tuleks,
Mis teeks ta temaga?
Sul tuba õudne, tole,
Ra tilka õli pole —
Kust beinad wõtaks ja? —
Mist soow siis oleks ühine
Ja ütleks tal: ja warane,
Sa wõit'fid jälle minna
Rord tagasi weel sinna,
Kust oled tulnud ja.
Weil sin — on waba maa.

Ei leiba anna meie maa,
Kui kääb sa rüppe paned,
Waid kind'a übb ja bigiga
Sul wili salwe tuleb.
Ruid lubage, ei ütli see
Meid jõua ära toita,
Weel aastas lord ja põllule
Ra pead seemet heitma.
Ruid rihtlamaal seal wististe
Weil toewast sadab manna,
Et siin ka seemewiljale
Nad teewad ja la b a l l a.

Nüüd tehke tõrgets wärawad
Ja ufseid-aknad lahti lõit,
Sest surm, see waba kuningas,
On meie juure tulemas.
Sa enne tuld ja tina toob
Ja lõpu's lõiti maha übb,
Kes pole õppind elama
Siin maifes elus lei w a t a.

Märune on ilm ja elu,
Tühine on meie übb. —
Kes küll ideluks selle segu...?
Ara neelaks, üle übb. —
Et lord särats orjadele,
Nende w a b a p ä i k e n e.

S. Bg.

Paljude lugejate soowil algab meie lehes uuel aastal uus, meeldiw roman perekonna elust.

Meie Matfi järgmine (177) nummer ilmub 6. jaanuaril.

Sõjajumala jõulud.

Igal ühel oma...
 „Ema! Jõulukuuse ja tõid, aga tüünlaid ei toonud?“
 „Küünlaid teil veel tarvis, küll saab kuusefiki. Rust ma need tüünlad wälja wõtan?“
 „Aga siis ei näe ju jõululaps meile sündida.“

Häid pähi.

„Ega sinule ju „häid pähi“ ei wõi soowida, sa wastaks siis jälle: Mis sa tühja soowid, parem anna rubla raha! Teed kõigi ees häbi.“

„Soidlu jumal selle eest, mis selle näruse rublaga peale hakata.“

„Noh, kui nii, siis soowin sulle häid pähi“ —

„Kui häid sa neid ikka soowida wõid, parem anna paar leiwatsefki.“

Jõulupühad.

„Oh, siis wiinast ei ole juttugi.“

„Juttu wõid ju olla, aga saada ei ole. Kõik aptegi ollitad olen läbi tolanud, aga mis kuiv, on kuiv.“

„Kurb! Mis pühad need ta on, kui tilka wiinagi ei ole.“

„Jõulupühad.“

Jõuluks uus kasukas.

„Jaa, kui sa magasid, käis jõulumees siin, ta lubas warsti tagasi tulla ja ütles, et tal kolekülm on ja ajas sinu kasuka selga.“

„Minu kasuka? — Äätnud — ei see jõulumees enam tagasi tule, selle kasuka.“

„Ah, ta kingib sulle uue kasuka jõuluks.“

„Mitte tema mulle, waid mina kinkisin temale.“

Uus welski worm.

Laenastin N. N. käest kahe kuu peale 10 neljakümnelist Kerenskit, ilma tembeldamata. (Alliri).

Kojamees, enne ja nüüd, ehk inimese meelt mööda ei saa iialgi olla.

Endisel jõulude ajal. Naiste: Mis niisugune toi ka kingib! Dits wiina sain ja tüll saia, nagu mul seda enesel ei olets! Siis veel poolkuivanud worstirõngas, tüli lihoga ja totitais kompwette ja pränikaid. Kus mul need printsid on, les seda sööwad. Paremanud rubla raha.

Nüüd: Niisugune karadi hilpbarakas! Pistab kolmelle pihku, nagu olets mul neist puudu. Kas ma ta fant olen? Paremanud tüll leiba.

Asjalik nõuanne.

Raamatupoes. Osta: „Wabandage, kas teil on näitemäng „Kolmandal torral?““

Müüja: „Rahjaks on selle trükk otsas... Aga ehk soowite trepp alamal?“ —mer.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine 1918. a. peale awatud. Tellimise hind kättesaatmisega aastas 14 rbl., 6 kuu eest 8 rbl., 3 kuu eest 4 rbl. 1 kuu eest 1 r. 40 k. Toimetusest ise ära wiies: aastas 12 rbl., 6 kuu eest 6 r. 50 k., 3 kuu eest 3 rbl. 50 k. Simub iga laupäew. Adressi muutmise eest 50 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada Tellimistega palume rutata, sest adresside trükkimine wõtab aega.

Toimetus ja talitus:

Harju ja Rüütli uulitsa nurgal nr. 46/15 Tallinnas, „Teaduse“ raamatukaupluses.